

THEATERFESTIVAL

BOULEVARD

'S-HERTOGENBOSCH

Herinneringsboek 2017

Cie Yann Lheureux | Flagrant Délire

JEAN PHILIPPE

Voorwoord

M'n hoofd, zegt de een. M'n hart, antwoordt de ander. De wereld, vertelt de derde. De leegte, mompelt de vierde. Op de vraag 'Wat is je thuis?' zijn zoveel antwoorden mogelijk dat de tegelwijsheid *Oost, west* zich hardop verontschuldigt voor haar al te dwingende karakter.

Excuses aanvaard.

Thuis is niet eenduidig en stijgt uit boven windrichtingen. Dat liet Theaterfestival Boulevard 2017 overtuigend zien. We beloofden een festival waar makers, artiesten en bezoekers uit diverse werelden en culturen zich welkom zouden weten. Die belofte losten we in.

We gaven thuis.

Ons thuis kan vrijwel overal zijn. Maar ons huis ligt aan de Sint Josephstraat in 's-Hertogenbosch. Daar, in Pand 18, komen we dagelijks samen om plannen te maken en uit te voeren. Ons huis heeft in 2017 aan stevigheid gewonnen. Dat merken we onder meer aan de groeiende betekenis van Broedplaats 's-Hertogenbosch, die in Pand 18 actief is.

Ook het geheugen is een huis. Trapje af, even terug naar zondag 13 augustus. Half twaalf 's avonds, weet de Sint-Jan. Enkele honderden bezoekers kansen zich om het

openluchtpodium. Sven Ratzke zingt *Perfect Day* van Lou Reed, een ode aan vergankelijk geluk. Het lied is vijfenveertig jaar oud. Maar het staat als een huis, waarin honderden stemmen zich thuis blijken te voelen.

Tijdens het korte concert delen we honderden bekertjes huissoep uit. Het illustreert het festival. Enerzijds komt de hele wereld letterlijk en figuurlijk voorbij. Anderzijds is het een openluchthuiskamer. Na afloop komen bezoekers bedanken. Handje geven. Alsof ze weggaan van een feestje.

[Rewind]

Oh, it's such a perfect day
I'm glad I spent it with you
Oh, such a perfect day
You just keep me hanging on
You just keep me hanging on

Team Theaterfestival Boulevard 's-Hertogenbosch

THEATERFESTIVAL
**BOU
LEV
ARD**
'S-HERTOGENBOSCH

3 - 13 aug '17
's-Hertogenbosch
festivalboulevard.nl

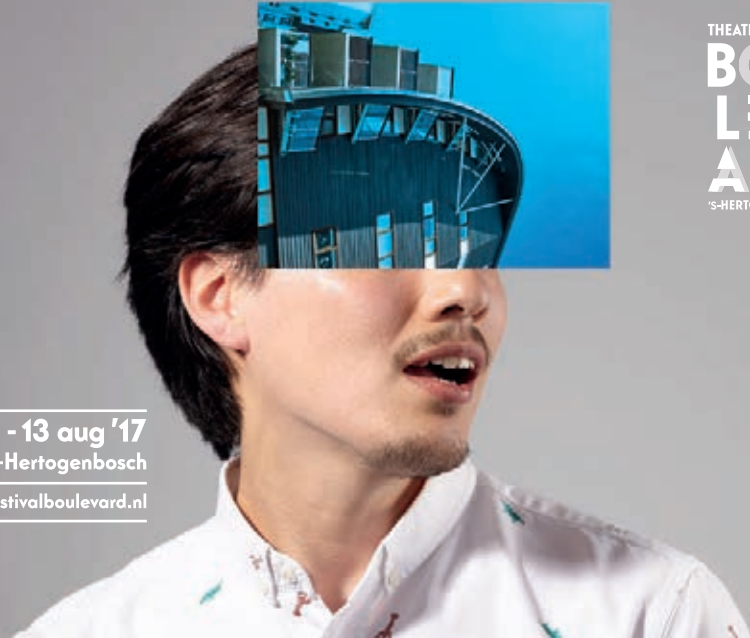
'SH

THEATERFESTIVAL
**BOU
LEV
ARD**
'S-HERTOGENBOSCH

3 - 13 aug '17
's-Hertogenbosch
festivalboulevard.nl

'SH

THEATERFESTIVAL
BOULEVARD
'S-HERTOGENBOSCH

3 - 13 aug '17
's-Hertogenbosch
festivalboulevard.nl

'SH

THEATERFESTIVAL
BOULEVARD
'S-HERTOGENBOSCH

3 - 13 aug '17
's-Hertogenbosch
festivalboulevard.nl

'SH

De Hotshop - cooler dan De Warme Winkel | Indiaan

JEAN PHILIPSE

Inhoudsopgave

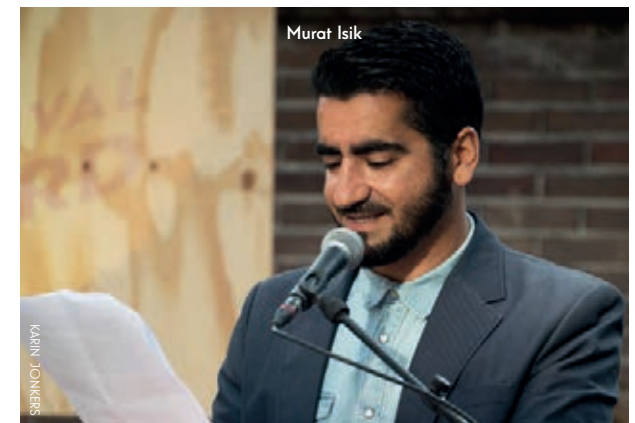
Voorwoord	5
Mijmeringen van Murat Isik	10
Het alfabet van verwondering	12
Huis, thuis en herkomst	16
Alles gegeven	20
Locatie, locatie, locatie	23
Alles gegeven	32
Par-ti-ci-pa-tie-fes-ti-val?!	35
Meedenken, meezoeken, meespelen	43
Alles gegeven	50
Het jawoord in samenwerking	53
Vorbij het N.A.P.	61
Alles gegeven	70
Ze zeggen	73
Fortune favors the brave	79
De kinderen van Bosse Nova	83
Vlaggendragers	86
Vrijwilligers	87
Vrienden	89
Essent en AB Inbev	91
Subsidiënten/Begunstigers en Partners	92
Culturele Partners en Supporters	93
Organisatie	94

Mijmeringen van Murat Isik

Bij de officiële opening van Theaterfestival Boulevard 2017 sprak Murat Isik [Izmir, 1977] op ons verzoek over huis, thuis en herkomst. Isik is schrijver en jurist. Voor zijn toespraak putte hij uit zijn tweede roman, *Wees Onzichtbaar*, die in 2017 verscheen. Het verhaal speelt zich af in de Bijlmer, waar hij opgroeide. Enkele fragmenten hieruit.

KARIN JONKERS

Murat Isik

KARIN JONKERS

"Ik was eigenlijk voor het eerst in mijn geboortestad. Alles kwam mij vreemd voor. Het was een ware cultuurschok voor een jongen uit de Bijlmer. Zoveel armoede, de doorleefde gezichten van mijn familieleden, de geuren op de grauwe straten. We bleven er zes weken tijdens de eeuwige zomervakantie van 1991.

En er gebeurde iets bijzonders: ik ervaarde een gevoel dat compleet nieuw was voor mij: ik kreeg heimwee.

Heimwee naar Nederland. Heimwee naar de Bijlmer. Al na drie weken sloeg het hard en meedogenloos toe: ik miste Ajax, Teletekst, het Journaal, drop, pindakaas, Betuwe-jam, Goudse kaas én de Surinaamse puntjes die we elke zaterdag aten. En ik miste vooral mijn vriendjes uit de Bijlmer.

Heimwee: het was nieuw voor mij. En het verwarde me. Ik besepte toen – in mijn geboorteland, omringd door familie – voor het eerst wat de Bijlmer voor mij betekende, wat Nederland voor mij betekende: mijn thuis."

[...]

'Heb je geen heimwee naar Turkije?'

Ik vond het een vreemde vraag. Ik zweeg even, en vroeg toen. 'Hoezo?'

'Nou,' zei ze. 'Je bent er geboren. Je wortels liggen er, je familie woont er, dus...'

'Nee,' zei ik ineens beslist. 'Ik heb geen heimwee naar Turkije. Ik heb heimwee naar de Bijlmer. Daar begint voor mij de film van mijn leven. In de Bijlmer heb ik mijn kinder- en tienjaren doorgebracht. Daar ben ik de man geworden die ik nu ben.' Ik zweeg even en hoorde mezelf toen zeggen: 'Ik hou van de Bijlmer.'

'O,' zei ze.

MAKERS EN GEZELSCHAPPEN IN 2017

Het alfabet van verwondering

Alexandra Broeder | Het Zuidelijk Toneel | The crow knows where the children go

Anna van der Kruis | Dicht bij Anna

Annabel Lee | Annabel Lee

Arch8 | Rubik

Avans | CMD | Interactieve installatie

Benjamin Vandewalle | Inter-view

Benjamin Vandewalle | Peri-Sphere

Beppie Schalken | De Bremer Stadsmuzikanten [4+]

Building Conversation en Theater Artemis | Het parlement van de dingen [6+]

Cie Yann Lheureux | Flagrant Délire

Club Gewalt | Yuri – a workout opera

Compagnie Vero Cendoya | La Partida

De Dolfijntjes | De Dolfijntjes XL – Concert

De Hotshop - cooler dan De Warme Winkel | Indiaan

De Koude Kermis | De Omstanders

de polen | The Act of Dying

Dimitri Verhulst & Too Noisy Fish | Nightwatch

Diverse gasten | Openluchtgesprek

Diverse muzikanten | Nachtsessie

Dounia Mahammed | Salut Copain

Dries Verhoeven | Phobiarama

Eva Line de Boer | Het Zuidelijk Toneel | Zeventien

Fabrice Murgia | Cie Artara | Black Clouds

Familiar Faces | Not sure where this is going

Faso Danse Théâtre | Serge Aimé Coulibaly | Kalakuta Republik

Fay Lovsky | Jan de Smet e.a. | Troika hier, troika daar, soiree rond Drs. P

Festival Cement | De Werfplaats #2

Firma Draak | CUBE TO...

Floris Devooght | Waar heb je zolang gezeten

Guilherme Miotto | DansBrabant | .Even Worse

Himherandit | Woman

HURyCAN | Asuelto

Ian Richter | Speak Up

iET | Davide Bellotta i.s.m. Conny Janssen Danst | Clarity

Igor and Moreno | A Room For All Our Tomorrows

Ism Verkadefabriek, AKV | St. Joost, Avans en Boulevard |
Groepsexpositie AKV|St. Joost, Avans hogescholen

Janti Kramer | Moeder Moet

Jelle Amersfoort | Kinderpopconcert [3+]

Jetse Batelaan | Het koninklijk museum voor interessante kunst [6+]

Joey Schrauwen en Nick Livramento Silva | What Sounds Like Now

Julia van der Pas | Kalf [9+]

Julian Hetzel | I'm Not Here Says The Void

Just Another Prophecy | Chasing Summer: Part 2

Kabinet k | HetPaleis | horses [8+]

Karlijn Hamer | Atelier: Zog

Katja Heitmann | Pandora's DropBox

Kim van Zeben | Eendje [6+]

KOBE | KOBE Concert

KOBE | White Box

Koningstheateracademie | Club Cabaret

Kornél Mundruczó | Proton Theatre | Imitation of Life

Kunstbende & Popsport Noord-Brabant | Zomertour

Kyoko Scholiers | Misconnected

Laitrum Teatre | Micro-Shakespeare [6+]

LAP | Dafne Maes | Danaé Bosman | Choco of kaas? [4+]

Laura van Dolron | Liefhebben

Les Frères Troubouch | Le spectacle des frères Troubouch

LOD muziektheater en KVS | Josse De Pauw en Dominique Pauwels | De Helden

LOD muziektheater en KVS | Josse de Pauw, Arnon Grunberg, Claron McFadden e.a. | De Mensheid

Luca Bassanese & pop | Luca Bassanese & pop

Lucio Baglivo | Solo Juntos

Lucas de Waard | De Waard en zijn gasten XL

MAN || CO | The winner takes it all

Marieke Schellekens | Alsof we een huis bouwen
Martijn van der Zande | De Keulse Kar | TLKSHW
Martina Gunkel en Clara Cortés | Groenstraat 141
Mélanie Demers, Hilde Elbers en Yoko Higashino | Stabat Mater
Meneer Monster | Over een kleine mol die wil weten wie er op zijn kop gepoept heeft [2+]
Michael Wilmering | Ahmed Joudeh | Kanako Inoue | Peter Leung | Grenze[n]loos
Michiel Deprez | Atelier: No More Earthquakes
Mister Moustache | Affetto d'Amore
Muziektheater Transparant | Claron McFadden | Nachtschade: Aubergine
Nienke Nillesen | Masai
Nikki Hock | Why, Why ohh why
Nineties Productions | Alter Ego
Nineties Productions | Autocue
Omar Rajeh | Maqamat Dance Theatre | Koen Augustijnen, Anani Sanouvi, Moonsuk Choi, Ziyad Sahhab, Samir Nasr Eddine en Youssef Hbeisch | Beytna
Ontroerend Goed en Spectra Ensemble | Are we not drawn onward to new erA
Oscar Kocken | Démira | JUT
Pete Buijs Corner | Diverse muzikanten
Pink Flamingooo | Het Nationale Theater | Assholism
Pleun van Dijk | Reborn
Plunge Boom | Maak je eigen groentebaby!
Plunge Boom | Vegetable Nannies
PSiRC | Acrometria
Sabine Molenaar | Sandman | Almost Alive
Sachli Gholamalizad | [Not] My Paradise
Schippers&VanGucht | Buiten Dienst [7+]
Schweigman& | Slagwerk Den Haag | For The Time Being
Shailesh Bahoran | ISH | Ignite
Shanti Straub en Jeroen Mesker | Stick in a Field
Sonja Volmer | Wentel [5+]
Spirelli | FroeFroe | MaiTé, het meisje en de vogel [6+]
Straight from the Fridge | Straight from the Fridge
Studenten in de Etalage | Studenten in de Etalage
Studio ORKA | Chasse Patate [8+]
Supermoon | Supermoon
Suze Milius, Marijn Alexander de Jong en Annelinde Bruijs | Atelier: what colour is this song?
Sven Ratzke | HOMME FATALE
The Barnstompers | The Barnstompers
The Cosmic Carnival
The Dawn Brothers | The Dawn Brothers
The Mauskovic Dance Band | The Mauskovic Dance Band
The Stangs | The Stangs
Theater Artemis | Voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt [8+]
Theater Artemis | Liesbet Swings en Jetse Batelaan | Hallo dampkring
Timeau de Keyser | Tibaldus | Yvonne, Prinses van Bourgondië
United Cowboys | Match
Wie Walvis | Blauw gras [5+]
Wild Vlees | An incomplete life
Wild Vlees | Tamar Blom | Apocalypse: The Second Horse
Wunderbaum | Superleuk, maar voortaan zonder mij
Xanthe Lamers | Taaldorst
Zefiro Torna | Lassus Grand Cru
Zinzi & Evertjan | Zinzi & Evertjan
Zirkus Morsa | La fin demain

Huis, thuis en herkomst

De zoektocht naar een huis begon ruim honderd miljoen jaar geleden. Waterdiertjes kropen op modderige oevers. Ze vonden hun weg, bewijst de *homo sapiens*, die een magistrale hink-stap-sprong van grot naar kot en funda.nl maakte.

Nog altijd is een huis of thuis de plek waar je jezelf beschut waant of weet. Maar niet iedereen kan een postcode koesteren. Volgens de Verenigde Naties zijn circa honderdtien miljoen mensen dak- en thuisloos. De wereld is hun woning, de woz-waarde nihil.

De aarde kent ook rondtrekkers. Volgens de Dikke van Dale is nomadisme een cyclische of seizoensgebonden trek. Zij is noodzakelijk voor het voortbestaan. Vraagtekens zijn dan ook nomaden bij uitstek. Al trekken ze rond, toch kennen ze blind de weg naar 's-Hertogenbosch. Aan het begin van elke maand augustus verzamelen ze zich op Theaterfestival Boulevard. Ze laten zich op podia zien, mengen zich in gesprekken, gaan onder onze huid zitten. Na elf dagen trekken ze aangesterkt weer verder. Net zoals wij. But they'll be back.

Huis, thuis en herkomst is het thema dat zich op Boulevard 2017 in diverse voorstellingen aftekent. Voor de goede orde: we hebben niet verkrampd gezocht naar producties waarin

dat thema doorklinkt. Maar in de loop van de tijd tekende het zich steeds scherper in onze selectie af – als een foto in een badje met ontwikkelaar. Toeval is dat niet. We luisteren goed naar wat er gonst in de wereld en in de hoofden en harten van makers.

Onze programmering is een uitvloeisel van – let's say – zeventig procent kennis, kunde en contacten; twintig procent intuïtie; tien procent toeval. We noemen het *the art of programming*. Boulevard is geen willekeurige verzameling voorstellingen, concerten en installaties, maar een doordachte selectie. Met die keuze doen we een artistieke uitspraak. *The art of programming* gaat echter verder dan kiezen en bezoekers op dwarsverbanden attenderen. We onderzoeken ook hoe een voorstelling het beste uit de verf komt. Daarbij kijken we naar locatie, tijdstip, publieksofstelling en contextprogramma. Zo ontstaat een programmering die aanzienlijk meer is dan het geheel der delen.

Tijd voor drie terugblikken.

PROTON THEATRE | KORNÉL MUNDRUCZÓ
IMITATION OF LIFE

*Billentési pont**

Op internet vind je op maar liefst 87.700 plekken het woord kantelpunt. Economie, bondgenootschap, milieu: zonder kantelpunt wek je in de eenentwintigste eeuw haast de verdenking dat je tegen verandering bent.

Ook geloof, hoop en liefde kunnen kantelen. Het begint met verlies van evenwicht, wist toneelschrijver Edward Albee al. Wanneer de disbalans sterk genoeg is, volgt de omslag. Maar is dat tijdelijk of voorgoed? Is de verandering onomkeerbaar? Of valt alles uiteindelijk op zijn oude plek terug? Die vragen roept het surrealistische *Imitation of Life* op, waarin de Hongaarse theater- en filmmaker Kornél

Mundrucz [Gödöllő, 1975] elke bestaanszekerheid – of schijn daarvan – letterlijk op zijn kop zet.

Deze openingsvoorstelling van Boulevard 2017 speelt zich af in een morsig flatje in Budapest, waar een oude Roma-vrouw woont. Een ambtenaar belt aan met een uithuiszettingsbevel. Wie zijn huur niet kan betalen, heeft enkel recht op straat en portiek.

Halverwege deze openingsvoorstelling van Boulevard 2017 kantelt een kolossaal rad, waarin het flatwoningje zit vastgeklemd. De gehele huisraad – wasmachine, meubels, kasten met inhoud – schuift en scherft. Nadat

het woninkje driehonderdzig graden is gedraaid, dringt zich een actuele vraag op: is ook het lot van de Roma-vrouw en haar zoon gekanteld? Willen ze hun herkomst verloochenen en een nieuwe identiteit creëren? Zetten ze hun familiegeschiedenis onvermijdelijk voort – of die geschiedenis hen?

Mundruczó lijkt op de kermisexploitant die 'Nieuwe ronde, nieuwe kansen!' roept, maar in stilte weet dat het Rad van Fortuin meer verliezers dan winnaars kent. Meemaken, erbij zijn. Tot de laatste ronde.

*Hongaars voor kantelpunt

MICHAEL WILMERING | AHMED JOUDEH | KANAKO INOUE | PETER LEUNG
GRENZE(n)LOOS

Kerouac revisited

De vloer is zwart. Er staan witte wegmarkeringen op. De A2? Een ANWB-praatpaal ontbreekt. Vast weggehaald, want de tijd van praten is voorbij. Wie zijn bestemming niet kent of bereikt, heeft pech. Maar de witte strepen kun je wissen, ontdekken de voeten van danser Ahmed Joudeh [Syrië, 1990]. De markeringen blijken van zand. De voeten vinden hun eigen weg. Net zoals Joudeh.

Hij groeide op in een Palestijns vluchtelingenkamp bij Damascus, waar hij dansles aan kinderen gaf. In oktober 2016 vluchtte hij met steun van het Nationale Ballet naar Nederland. In *Grenze(n)loos* kruist Ahmeds pad dat van Michael Wilmering, een van oorsprong Colombiaanse bariton. Zijn liederencyclus, die zich om de dans krant, bestaat uit werk van Schubert, Schumann en Brahms. Ook twintigste-eeuwse componisten komen voorbij, onder wie Ralph Vaughan, Roger Quilter en Maurice Ravel. *Grenze(n)loos* gunt het publiek geen zorgeloos bermtoerisme: Wilmering en Joudeh bewijzen overtuigend dat het pittig is om on the road te zijn. Bovendien blijkt huis, thuis en herkomst een tijdloos thema: in de voorstelling klinkt *Vluchten kan niet meer*. Annie M.G. Schmidt en Harry Bannink schreven het lied in 1971, maar elke lettergreep en noot raakt aan actualiteit.

Grenze(n)loos is gepresenteerd in samenwerking met Internationaal Vocalisten Concours 's-Hertogenbosch.

Omar Rajeh | Maqamat Dance Theatre | Koen Augustijnen, Anani Sanouvi, Moonsuk Choi,
Ziyad Sahhab, Samir Nasr Eddine en Youssef Hbeisch | Beytna

OMAR RAJEH | MAQAMAT DANCE THEATRE | BEYDNA

Geroerbakte atlassen

Omar Rajeh is oprichter van Maqamat Dance Theatre en choreograaf. Zijn tong telt drieduizend papillen. Hij heeft een goede smaak, bewijst zijn muziektheater- en dansvoorstelling *Beytna*. Vier bordjes zet hij op de lange eettafel. Zijn gasten: de choreografen Hiroaki Umeda, Anani Sanouvi en Koen Augustijnen uit respectievelijk Japan, Togo en België. Hun culturele diversiteit vieren ze in gesprekken, muziek en dans.

Stil middelpunt van *Beytna* – het Libanese begrip voor

‘bij iemand thuis uitgenodigd worden’ – is de moeder van Omar Rajeh. Zij hakt kruiden, kneedt deeg, roert heupwiegend in pannen. Hulp krijgt ze van zeven mannelijke dansers en muzikanten, die hongerig om haar heen bewegen. Of zoals Rajeh in een interview met BLVRD Dagkrant stelt: “Zij is de moeder, de kok. The great goddess, giving life. Iedereen maakt kennis met eten via zijn moeder.”

Halverwege krijgt het publiek de uitnodiging om op het

podium te mee te eten. Mixing and sharing geldt ook voor de gerechten: fattoush, een Libanese gemengde salade; Libanese pizza met kruidenmengsel za’atar en mixschotel maglouta met bonen, uien en specerijen. Voor choreograaf Rajeh is het internationale *Beytna* een metafoor voor het leven: “We hebben geen keuze. We zijn hier in één ruimte samen. Op hetzelfde moment, met onze eigenaardigheden. Daar moeten we het mee doen.”

ALLES GEGEVEN

Wolfsdreef, Sint-Michielsgestel 21.32 uur

Durven ze dat, acteurs en dansers? Enkele seconden na de voorstelling meteen voor de camera? Ja, zulke helden en heldinnen bestaan. In de rubriek *Alles gegeven* laten ze zich zien.

De backstage lijkt op een bouwkeet, een schril contrast met het waanzinnige decor van De Sportvriend, waarvan de helden van Studio Orka net nog uitbater waren. De keet is rommelhok voor de een, huiskamer voor de ander.

In de kundig geknutselde keuken bakt Martine Decroos pannenkoeken met kersen. Het toetje na de voorstelling ruikt zoet, is lichtbruin gevlekt.

Wat hadden ze als hoofdgerecht? Een pannetje mosselen, zoals het Vlamingen betaamt. Een bakje geplukte bramen staat op tafel. Dan klinkt er luid geknetter en laag gebrom. Dieselgeur vult de tent: acteur Titus De Voogdt rijdt binnen

met de oude motor, met achterop een dode vos geknoopt. Baby Felix van de techniker slaapt er rustig doorheen. Hij zal het gewend zijn, na negen speeldagen. Hoe voelt het bivakkeren hier? Modderig maar voldaan, zegt Janne Desmet. "Het was de beste voorstelling van deze week. Hij daalde echt in nu."

De Voogdt klapt een enorm zakmes op tafel. Zelfgemaakt. Hij heeft er nog een in zijn tas, en in zijn atelier nog zo'n dertig à veertig. Studio Orka, theater met humor die snijdt.

Uit: festivalkrant BLVRD Vandaag, zaterdag 12 en zondag 13 augustus 2017.

KARIN JONKERS

Kyoko Scholiers | Misconnected

KARIN JONKERS

HET FESTIVALDRIELUIK

Locatie, locatie, locatie

Jheronimus Bosch is 501 jaar dood, een onverslijtbare spijkerbroek lang. Toch zijn niet alle drieluiken uit de stad verdwenen. Eentje blijft: het drieluik van Boulevard-locaties. Een: de vaste podia en gelegenhedslocaties in en om 's-Hertogenbosch. Twee: het Josephkwartier. Drie: de Parade bij de Sint-Jan.

Dat drieluik is geen stille liefdesverklaring aan Bosch. Evenmin komt het voort uit geloof in numerologie, al staat het cijfer drie voor expressie, moed en feest. Het is nuchterder: na drieëndertig Boulevard-edities blijkt de driedeling het meest recht aan de makers en verschillende publieksgroepen te doen.

Aan de vastgoedwereld, niet elke dag onze bron van inspiratie, ontlene we de mantra *locatie, locatie, locatie*. Als we met een gezelschap of maker[s] in zee gaan, zoeken we naar de uitgelezen plek voor voorstelling A, concert L of installatie Z. Dat past bij *the art of programming*. [Zie de eerdere pagina 16].

Bij de keuze voor een locatie spelen veel overwegingen: zeker als het geen culturele

accommodatie is. Enkele factoren: l x b x h, technische faciliteiten, eventuele hinder van/voor omwonenden of gebruikers, bereikbaarheid, veiligheid, juridische zaken.

Er is nog een reden om lang over locaties na te denken: Boulevard is een *voorzetselfestival*: wij zijn van, voor, met, deels door, in en om de stad. Niet weggemoffeld voor een geprivilegieerd publiek, maar open, toegankelijk en zichtbaar voor iedereen. Aanwezigheid in de publieke ruimte – ook buiten de binnenstad – is een van de troeven van Boulevard. Elk van de 108,7 vierkante kilometer die 's-Hertogenbosch inmiddels groot is, komt in beginsel als locatie in aanmerking.

Podia en locaties

Boulevard 2017 vindt plaats op vaste podia – onder meer in Theater aan de Parade en Verkadefabriek – maar ook op onorthodoxe plekken. Van Gestels weiland [Studio Orka] en Kaaihallen [Wunderbaum] tot kapel [Stabat Mater] en voormalig psychiatrisch ziekenhuis [De Hotshop - cooler dan De Warme Winkel].

DRIES VERHOEVEN | PHOBIARAMA

Spookrijders op een verkeersplein

Het spookhuis van de spagaat – met één been klem in de werkelijkheid, met het andere in angstaanjagend spel. Dat is *Phobiarama* van Dries Verhoeven [Oosterhout, 1976]. In kermiskarretjes doorkruisen bezoekers ruimtes die aan angst en actualiteit appelleren. Zo laat Verhoeven fijntjes zien hoe terroristen, politici en media onze verscherpte waakzaamheid bespelen.

Phobiarama speelt zich af in een grote houten keet. Zwartgeverfd, zonder ramen. Boven de ingang hangt de naam van de attractie in neonletters. Locatie: het Wilhelminaplein, de zuidelijke entree van de stad. Ongetwijfeld botst het met het *Handboek voor Citymarketing* om bezoekers met een griezelkabinet te verwelkomen, maar voor Boulevard is dat een vrolijk argument om Dries Verhoeven c.s. daar te plaatsen.

Ontroerend Goed | Spectra Ensemble | Are we not drawn onward to new erA

MIRIAM DEVIENDT

ONTROEREND GOED | SPECTRA ENSEMBLE | ARE WE
NOT DRAWN ONWARD TO NEW ERA

Tattarrattat!

Op pagina 434 van zijn literaire cryptogram *Ulysses* schrijft James Joyce: "I was just beginning to yawn with nerves thinking he was trying to make a fool of me when I knew his tattarrattat at the door..." *Tattarrattat* staat te boek als een van 's werelds mooiste palindromen. Vier klopjes op een deur: tijdens Boulevard klinken ze bij de grote kleedkamer van de Verkadefabriek. De technicus komt melden dat de zaal is opengesteld voor het publiek. Even later spelen Ontroerend Goed en Spectra Ensemble hun palindromische voorstelling *Are we not drawn onward to new erA*, die indringende vragen over de [on] omkeerbaarheid van menselijk gedrag stelt. Een actuele voorstelling met – jawel: een kantelpunt. Versplinterd hout en blaadjes veranderen in de boom die zij eerder vormden, een omvergetrokken standbeeld lacht de zwaartekracht uit en keert terug op zijn sokkel. Alleen het applaus onttrekt zich aan de wet van rewind. Het klinkt lang en voorwaarts.

In overleg met de Vlaamse acteurs en musici koos Boulevard de grote zaal van de Verkadefabriek als speelplek voor deze uitdagende voorstelling. Overwegingen: de evenwichtige mix van ruimtelijkheid en intimiteit, technische voorzieningen, akoestische kwaliteit en de kans om steeds driehonderd bezoekers te herbergen.

Josephkwartier

Het is een plek van zoekzin, experiment en ontmoeting, waar kunst de samenleving stalkt – en omgekeerd. Enerzijds lampekappig en kampvuurknus, anderzijds verwarrend en ontregelend. Welkom in het Josephkwartier.

Voor het tweede jaar fungeert dit voormalige schoolcomplex aan de Sint Josephstraat als de huiskamer van het festival. Gunstige plek: het ligt vlakbij de Parade, maar is beschutter. Zowel bezoekers als makers noemen het monumentale pand inspirerend. Old skool, new lessons: artiesten maken en tonen hier hun werk in zalen, trappenhuizen en op een grote binnenplaats annex festivaltuin en openluchtrestaurant. Naast de vele voorstellingen in het Josephkwartier zijn er activiteiten op vaste tijdstippen, waaronder *Dicht bij Anna*, *Tafelen met Makers* en de *Nachtsessie*.

HIMHERANDIT | WOMAN

Trance, gender

Hij kleedt zich uit in de benedenzaal van het Josephkwartier. Zijn borsten vooruit, pumps aan zijn voeten. Eerder heeft Daniel Mariblanca [Barcelona, 1981] koket met een spiegel geduëleerd en zijn lichaam gekastijd met uitputtende bewegingen. De climax voltrekt zich op de bezwerende klanken van *Kaddish for superman* van Yom and the Wonder Rabbis. Daniel, die het publiek de rug toe heeft gekeerd, draait negenhonderd keer krachtig zijn torso. Elke seconde weer, waarbij hij beurtelings over zijn linker- en rechterschouder de bezoekers aankijkt. Zijn dansperformance *WOMAN* maakt hem gelukkig, zal hij later vertellen. Want in zijn roes verliest hij het besef van een lichaam.

Vermeldenswaard is het intense nagesprek, maar ook – gelet op de stormloop op deze voorstelling – het bewijs dat onze doelgroepmarketing hout snijdt.

De solo *WOMAN* is opmaat voor voorstellingen, lezingen en debatten op Boulevard 2018 onder de vlag van *Performing Gender – Dance makes differences*. Met steun van de Europese Unie wil dit tweejarige programma het gesprek tussen maatschappij en kunst aanwakkeren binnen de nieuwe generatie Europese dansprofessionals. Doel: nieuwe performancevormen vinden voor het delen van verhalen en vraagstukken over gender en/of seksuele voorkeur in Europa. [Zie ook pag. 68].

LOTTE VAN DEN BERG | JETSE BATELAAN | HET PARLEMENT VAN DE DINGEN

Filosoferen met een gebaksvorkje

Boulevard ziet makers liever naar gebaksvorkjes dan naar messen grijpen. Maar soms hebben we er vrede mee. Neem Jetse Batelaan: hij snijdt graag aan, bij voorkeur lastige kwesties. Dat doet hij ook in *Het parlement van de dingen*, een verrassend gesprek waarin mensen stem aan voorwerpen of natuurverschijnselen geven. Bedenker van deze conversatievorm is de Franse filosoof Bruno Latour. Voor Boulevard 2017 ontwikkelden Lotte van den Berg [Building Conversation] en Jetse Batelaan [Theater Artemis] een generatieoverstijgende versie – een voor kinderen en volwassenen.

Het onorthodoxe gesprek vindt in een zaal van Artemis plaats. “Stel dat je een boom bent”, zegt Jetse. “Ben je dan bezit van degene die eigenaar van de grond is? Of ben je bezit van jezelf?” In raadsalen en rechtbanken zou die kwestie onvermijdelijk tot bekvechten leiden. Bovendien zou je de stemmen van de werkelijk betrokkenen niet horen. Wel in *Het parlement van de dingen*. Want wat zullen de zon, maan en regen van de bezitsvraag vinden? Welke argumenten kunnen klimmende kinderen aanvoeren? Wat zijn de standpunten van de mol, de insecten en het gras? Al die onvermoede stakeholders komen aan bod, omdat kinderen en volwassenen er stem aan geven. Filosoferen maakt hongerig en dorstig. Geen nood: het pand van Artemis ligt aan het Josephkwartier. Na afloop wacht een picknicktafel op de gespreksdeelnemers. Ze kletsen na met de makers, een technicus en elkaar. Er is zon, limonade, koffie, thee en gebak. Jetse Batelaan? Die snijdt aan.

Op en om de Parade

Tangram is een Chinese puzzel. Zij bestaat uit zeven houten stukken, waarmee je eindeloos figuur kunt leggen. Ook Boulevard tangramt jaarlijks. Met zeven functies, op de Parade: muziek[theater], tentjesteater, straattheater, installaties/beeldende kunst, horeca, informatie en ontmoeten.

Wat komt waar het beste tot zijn recht? Wat versterkt elkaar onderling? Hoe maak je verschillende sferen voor doelgroepen zonder de gezamenlijkheid te verliezen? Maar ook: welke functies kunnen elkaar hinderen? Elke editie zoekt het festivalteam naar vervolmaking. Tangram verveelt nooit.

Grote kracht van de Parade is de toegankelijkheid. Het festivalplein heeft geen slagbomen of hekken die je pas na betaling mag passeren. Dat maakt van de Parade het mooiste plein van de stad voor de 153.568 inwoners [peildatum 5 januari 2018] en haar bezoekers. Die drempelloze toegang versterkt de kans om festivalgangers tot bezoek aan voorstellingen te verleiden. De kat, het spek en het touw: uit tenten klinken flarden van voorstellingen; parademakers trekken de aandacht; infokiosk, knipselwanden en Dagkranten – dagelijks 2.500 exemplaren – wakkeren de honger naar het onbekende aan.

DE DOLFIJNTJES | CONCERT

89 kilometer onder Harderwijk

Op het festivalplein komen hogere en lagere kunst samen. Exemplarisch is het concert van de Dolfijntjes. Het vindt plaats in het BLVRD Theater, waar het accent elf festivaldagen op jeugdtheater, muziektheater en concerten ligt. De Dolfijntjes zijn het achtkoppige West-Vlaamse collectief rond Wim Opbrouck [Bavikhove, 1969], die op Boulevard 2017 versterking van nog eens acht musici krijgt.

Het is feest, het is bal. Want Opbrouck, die tot 2015 artistiek leider van NT Gent was, heeft de gave om het volkse vleugels te geven. Geen plat vermaak, maar zuidelijke levenskunst. In een uitverkocht BLVRD Theater laten de Dolfijntjes horen dat hun mix van gruzige rock & roll, punk en smartlap maar ook polka, disco en blues beter op Boulevard dan in Harderwijk tot z'n recht komt.

PINK FLAMINGOOO | ASSHOLISM

Met drie o's

Waarom? No one knows. Maar 2017 is het jaar van de roze flamingo. Kim Kardashian en Taylor Swift plamuren Instagram vol met selfies waarin the pink flamingo rules. Bij de webshop van VT Wonen, Wehkamp en Loods5 is de vogel niet aan te slepen. Ook Boulevard biedt een Pink Flamingooo, maar eentje met drie o's. Anticiperen die op de verbazing en bij vlagen ontzetting van het publiek? Achter Pink Flamingooo gaan onder meer Willemijn Zevenhuijzen, Tessa Jonge Poerink en Eva Zwart schuil. In een van de vijftien tentjes en tenten op het festivalplein spelen ze hun overtuigende voorstelling *Assholism*. Het publiek is welkom in een ietwat hoerig café. Er is zwoele jazz, bier en wodka. Maar ook lillende uitlokking: zwarte geschminkte tepelhoven, groen schaamhaar en een lapdancende kleine vrouw die dankbaar je hand likt. Welkom bij de show van Miss Black en haar teasing team. Zij leven bigger than life – de schaamte voorbij. De voorstelling *Assholism*, waar we als Boulevard mee ingenomen zijn, roept stevige vragen op. Is intimiteit een antiek begrip, van vóór pornhub en webcamgirls? Is heteroseksualiteit inmiddels een niche in LHTBQ-land? Of zijn we puriteinser dan in de hedonistische jaren 90? Het publiek reageert verdeeld. Velen vinden *Assholism* intrigeren en boven seks en ohlala uitstijgen. Sommigen verlaten onthutst of bozig de tent – een enkeling zelfs precox. Een dialoogje op woensdag, van twee dertigers die na afloop wat bedremmeld de tent uit stappen. Hij: "Wow, ik weet niet wat ik ervan moet vinden." Zij: "Me too." De hashtag zou pas later komen.

Huisvlijt

Het kadaster hoeft niet gewaarschuwd te worden. Want het huisje kwam, het huisje ging. Maar het bestond: een tijdelijke ontmoetingsplaats voor kinderen. Gedurende Boulevard bouwen ze hun eigen onderdak van hout, doeken, zeil, plastic en karton. Zo ontstaan kubieke meters verwondering. Naam van het project: *Als of we een thuis bouwen*.

De begeleiding is in handen van beeldend kunstenaar Marieke Schellekens. "Huis en thuis is een terugkerend thema in m'n werk. De actualiteit roept dat ook op. Ik werk regelmatig met vluchtelingen en hun kinderen."

Het Boulevardhuisje ontstaat uit hergebruikte materialen, die met name festivalleveranciers beschikbaar stellen. Ook spullen van de Kringloopwinkel en het materialendepot Poeldonk komen van pas. "Tafel, stoel, bed. Dat vinden kinderen onmisbaar. Maar een in- en uitgang vinden ze nog het allerbelangrijkste. Ze willen duidelijkheid over binnen- en buitenwereld." Veel knutselwerk vindt plaats in een atelier bij het huisje. Er staat een naaimachine, maar ook een kast met boeken. Aan animo geen tekort. Sommige kinderen komen meerdere dagen aan het huisje werken. Eén bouwlustig gezin is zelfs vier festivaldagen van de partij. Kroon op alle werk is het huisfeest op donderdag 10 augustus. Geen pannebier, wel limonade met zelfgebakken koekjes van twaalf Syrische kinderen. Geslaagd project, concludeert Marieke. Haar eigen definitie van huis: "Huis is grond onder mij en ruimte boven me – en dan weten waarom ik daar blijf."

BENJAMIN VANDEWALLE | PERI-SPHERE & INTER-VIEW

Ogen tekort

Boulevard is een zuidelijk en zinnelijk festival. Een *l'orage d'images*, die Benjamin Vandewalle [Wilrijk, 1983] met plezier aanwakkert. De Vlaamse choreograaf maakt installaties die met de optische wetten spelen. Zo wil hij onze waarneming beproeven en onderzoeken. Tijdens Boulevard 2017 mogen bezoekers in zijn *Peri-sphere* [2015] liggen: een eenpersoonsbed, in een vernuftige constructie van verstelbare periscopen. Terwijl assistenten het bed-op-wieltjes door de Bossche binnenstad rollen, ziet de deelnemer een onorthodox beeld van de omgeving. *Peri-sphere* wekt de suggestie dat je op verschillende plekken tegelijk bent – een exclusieve online-sensatie die je op Boulevard *offline* beleeft. Ook op het grote festivalplein waarborgt Vandewalle desoriëntatie. Elke dag steken tientallen bezoekers aarzelend hun hoofd in zijn installatie *Inter-view*. Wat volgt, is een zeldzame ontmoeting die de ogenhonger stilt.

SHAILESH BAHORAN | ISH | IGNITE

Ontstekende vonk

Alles is energie, stelt hiphopdanser en choreograaf Shailesh Bahoran [Nickerie, Suriname 1983]. And he practices what he preaches: bij de opening van de 33ste editie van Theaterfestival Boulevard toont hij samen met vijf dansers van ISH fragmenten van zijn voorstelling *Ignite*. Honderden mensen zitten om het openluchtpodium heen. Tijdens de overige festivaldagen is *Ignite* in een tentje op het plein te zien. De aaneenrijging van soli, duetten en groepsstukken spreekt veel onvermoed publiek aan.

Zo illustreert *Ignite* een strategische keuze van Boulevard: het programma van respectievelijk de podia/locaties en het festivalplein dichters naar elkaar laten groeien. Van huis uit is *Ignite* een zaalvoorstelling, maar bij ons is Shailesh Bahoran c.s. op een openluchtpodium én in een tentje te zien. Die afwijking in schaal, vorm en bezoekersprofiel is spannend. Vrijwel alle tentbespelers en hun ontvankelijke maar vaak minder-ingewijde bezoekers beleven een wederzijdse eerste kennismaking. Boulevard is blij dat enkele makers in 2017 het hebben aangedurfd om buiten paal en perk van podia te gaan. Het begin is gemaakt. Of zoals een gevelplaat bij Pand 18 – hoofdkwartier van Stichting Bosse Nova en Boulevard – meldt: 'Every adventure requires a first step'. Met dank aan The Cheshire Cat in *Alice in Wonderland* van Lewis Carroll.

Meer dan een P.S.: herfst 2017 ziet Boulevard haar oog voor kwaliteit fijntjes bevestigd: *Ignite* wint de Prijs voor Internationalisering op de Nederlandse Dansdagen 2017. Uit het juryrapport: "De jury is blij dat ze [...] kan stimuleren om het publiek over de Nederlandse grenzen te laten genieten van de sidderende energie die hun werk oproept en verschillende publieken met elkaar kan verbinden."

ALLES GEGEVEN

Perron 3 in Rosmalen 20.47 uur

Op school leren kinderen dat de Vaalserberg het hoogste punt van Nederland is. Driehonderdtweëntwintig meter. Met wat geluk weet een mol er zelfs dertig centimeter bij te frommelen. Maar sneu blijft het.

Gelukkig weten de vijftien spelers van Het Zuidelijk Toneel en Alexandra Broeder beter. Zij wonen op de Kinderberg, die boven alles uitsteekt. Daar leven de kinderzielen, die langzaam in kraaien veranderen.

Vanavond hebben ze de zaal muisstil gekregen. Maar ook aan het lachen. Casper vermoedt dat zijn vader bang was. Dat is niet erg: veel volwassenen vrezen de Kinderberg.

De kinderen komen uit heel Brabant. Hun stakige lijven zitten vol zwarte vegen. Grim, weet de een. Griem, spelt de ander.

Volgens het vogelhandboek eten kraaien het liefst regenwormen, larven en wortels. Maar in deze kledkamer gelden andere wetten. Lise en Minne komen binnenrennen met blauwe zakjes: Ze schreeuwen hun zwarte kelen schor van geluk.

Kraaien eten paprikachips.

Uit: festivalkrant BLVRD Vandaag, donderdag 10 augustus 2017.

KARIN JONKERS

Les Frères Troubouch | Le Spectacle des Frères Troubouch

ONZE BEZOEKERS

Par-ti-ci-pa-tie-fes-ti-val?!

Par-ti-ci-pa-tie-maat-schap-pij. Wie om dat woord heen wil lopen, moet brood en koffie voor onderweg meenemen. Het is een groot, vooral hilarisch woord. Als je de essentie van een samenleving – en dat is deelnemen – apart moet benoemen, dan is dat immers zorgelijk. Daarom noemt Boulevard zich geen par-ti-ci-pa-tie-fes-ti-val maar een festival. Voor iedereen, waar elke bezoeker aan bijdraagt. Met applaus, teleurstelling, ontmoetingen en verhalen.

Wij trekken een hongerig, nieuwsgierig en divers publiek – niet alleen flanerende fine fleur. Elke zomer zien we de breedte bevestigd. Dat we een veelzijdig publiek trekken, is geen toeval of natuurverschijnsel. Het is het resultaat van onze aanpak.

Het woord strategie zou te dun zijn. Het is immers meer. Durven we het woord *roeping* te gebruiken? Ja. Boulevard wil mensen van alle rangen, standen, leeftijden en kennis laten maken met de actuele stand van zaken in kunst en cultuur. Een kwestie van heilig vuur. Tegenwicht bieden aan de groeiende maatschappelijke kloof – waar het Sociaal en Cultureel Planbureau bij herhaling op wijst – is voor Boulevard dan ook meer dan de

collateral happiness van het festival.

Een geruststelling: wij zijn geen naïeve kop-in-zand-stekers of mooi-weer-spelers. Integendeel. Wij hebben vooral oog voor makers die de wankelende wereld niet de rug toekeren, maar haar etaleren, sublimeren of becommentariëren. Wij geloven in voorstellingen die een groot publiek uitdagen om stil te staan bij het hier en nu en die [vrijheid van] samenkomst ook te vieren. Dat vindt weerklank, bewijzen de 55.279 toegangskaarten voor zaal- en locatieprojecten en – net als in 2016 – in totaal 135.000 bezoekers voor straattheater, muziek en overige gratis programmaonderdelen.

Over vampirisme, geldgebrek en aubergines

Om een breed en divers publiek te bereiken, ontwikkelt Boulevard elk jaar een uitgebreid marketing- en communicatieplan. Een van de sleutelwoorden: doelgroepsegmentatie, waarbij specifieke media, tones-of-voice en kanalen worden bepaald. Enkele doelgroepen en acties nader bekeken.

Twee-plus

Vampirisme avant le Kinderboekenweekthema 2017: we zijn dol op jong en nieuw bloed. Als Boulevard benaderen we jeugd dan ook volop. Een van de acties is het maken van een apart boekje met het volledige festivalaanbod voor kinderen [2+] en een poster. De verspreiding vindt plaats via met name basisonderwijs en buitenschoolse opvang in de regio. Een bon in het boekje voor een gratis ijsje levert de NAW-gegevens van kinderen op zevenenvijftig verschillende scholen op. Het illustreert het wijdvertakte bereik van Boulevard in de klaslokalen. Drukbezochte jeugdvoorstellingen en installaties zijn *Micro-Shakespeare*, *The Vegetable Nannies* – inclusief de workshop knutsel je eigen groentebaby – en *Choco of kaas?* Ook *Voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt*, *Maité, het meisje en de vogel*, *Blauw Gras*, *Eendje*, *Kinderpopconcert*, *Het koninklijk museum voor interessante kunst*, *Over een kleine mol...* en de straattheatervoorstelling *La Partida* [zie pag 41] bieden kinderen de kans om de kunst van het applaudiseren te leren. The art of astonishing verstonden ze al. Twee buitenbeentjes zijn *The crow knows where the children go* van Alexandra Broeder en Het Zuidelijk Toneel en *Hallo dampkring* van Theater Artemis en Liesbet Swings. Respectievelijk zestien en zes kindacteurs tellen deze voorstellingen, die voor een volwassenen publiek zijn gemaakt.

Schrale beurs

Volgens de meest recente StatLine-gegevens [CBS] is het gemiddelde bruto inkomen in 's-Hertogenbosch 33.900 euro per jaar. Dat is 1.600 euro meer dan het Nederlandse en zelfs 2.100 euro meer dan het Noordoost-Brabantse gemiddelde Toch leven zo'n achtduizend Bosschenaren in armoede, onder wie 3.600 kinderen. Geldtekort is een sterke beperking voor deelname aan cultuur. Slechte zaak, vindt Boulevard. Net zoals in 2015 en 2016 ontwikkelen we in 2017 een marketingcampagne voor mensen met een schraal inkomen. Dat gebeurt samen met maatschappelijke organisaties, waaronder Netwerk tegen Armoede [NtA]. Oogmerk van de campagne: mensen attenderen op het [bijna] gratis aanbod en tot bezoek aanzetten. Een boekje over de [bijna] gratis programmering wordt ruim verspreid via wijkcentra- en pleinen, buurtcentra etc. Extra ondersteuning bieden enkele ambassadeurs van het festival.

Jongeren

Belangrijkste oorzaak van de matige weerklank: de beleviseconomie biedt jongeren een overstelpend en nog altijd groeiend aanbod. Daarnaast neemt het relatieve percentage jongeren voortdurend af. In 1950 vormden jongeren onder de twintig 37% van de Nederlandse bevolking; in 2017 nog maar 22,3%. Bij ons leidt dat niet tot misnoedigheid. Op het festivalplein zijn jongeren goed vertegenwoordigd. Onze uitdaging is om ze ook tot bezoek aan festivalvoorstellingen elders te verleiden. Daarnaast blijven we zoeken naar aansprekende voorstellingen voor deze doelgroep, uiteraard zonder een gram in te leveren op artistiek gewicht. Ook maken we gebruik van Zwaan-kleef-aan-acties, waarbij jongeren op voorspraak van leeftijdgenoten het festival bezoeken. Goud waard zijn de lokale jongerenambassadeurs en onze eigen vooruitgeschoten posten in de doelgroep. Daarnaast bereiken we jongeren via CJP en We Are Public. Wat vrolijk stemt, is de groei van het aantal jonge vrijwilligers. Voor Boulevard 2018 gaan we een denktank van jongeren vormen, die we onder meer willen rekruteren via oproepen op social media. Oogmerk: jongeren rechtstreeks bij programmatische keuzes betrekken en hun invloed op het festival vergroten.

In het spoor van de Al-badhinja

Er was eens een groep vrouwen. Is dat een openingszin uit *Duizend-En-Een-Nacht*? Nee, het begin van een waargebeurd verhaal.

In het zicht van Boulevard 2017 ontstaat binnen de festivalorganisatie het idee om vrouwen en kinderen uit de Syrische gemeenschap in 's-Hertogenbosch een jeugdtheatervoorstelling aan te bieden. Velen van hen zijn eind 2016 met hun man/vader herenigd. Maar de Syrische vrouwen, die elke maand samen op pad gaan, wijzen het idee af. Hun uitje willen ze exclusief houden. Zonder koters.

Ons tweede voorstel om *Nachtschade: Aubergine* te bezoeken valt in gedeelde aarde. In deze avontuurlijke muziektheaterproductie-met-film speuren sopraan Claron McFadden [1961, New York] en documentairemaker Lisa Tahon [1989, Oostende] naar de

gemeenschappelijkheid van oosterse en westerse culturen. De aubergine, oftewel Al-badhinja in het Arabisch, is de gids die Claron en Lisa naar Marokko, Sicilië, Griekenland en Turkije voert.

Tien Syrische vrouwen bezoeken de muziektheaterproductie in het BLVRD Theater op het festivalplein, in gezelschap van twee vrouwelijke Boulevard-teamleden. Na afloop eten en drinken ze gezamenlijk in het Josephkwartier.

Een citaat van de Syrische Andaleeb Khalifa [43] in dagkrant BLVRD Vandaag: "We zijn allemaal mens, welke reis we ook maken. We hebben allemaal dingen gezien, allemaal een hart. In Syrië ging ik weleens naar theater – komedie en kindertheater. Maar zo iets als dit heb ik nog niet eerder beleefd."

Say yes to another excess/access

Hij is extreem bang voor vlinders en ballonnen. Ook is hij verstandelijk beperkt, net zoals zijn dertien groepsgenoten. Samen nemen ze deel aan een zomervakantieweek van Stichting Maradijs in Boxtel. Thema: theater. We doen ook een dagje Boulevard, bedenken de vijf groepsbegeleiders. Van tevoren nemen ze contact op met het festival. Check double check, want de groep telt naast de jongen met fobieën drie slechtziende [jong-] volwassenen en iemand met epilepsie. Marieke, een van de toegankelijkheidsmedewerkers van Boulevard, stelt een arrangement samen: terrasbezoek, twee 'gescreende' voorstellingen – vrij van vlinders, ballonnen, duisternis en stroboscooplicht – en een ontmoeting met acteurs inclusief selfie. Iedereen blij. Zo simpel kan inclusie zijn. Voor Boulevard gaat toegankelijkheid over gastvrijheid. Die lat ligt hoog – kan er ook niemand over struikelen. In 2017 bestendigt het festival alle toegankelijkheidsbevorderende maatregelen uit 2016. Dat reikt van het blindencafé, gebarentaaltolken en drinkbakken voor hulphonden tot aan audiodescriptie, menus in braille en een waaijer aan logo's die in drukwerk en online verduidelijken voor welke specifieke groep een voorstelling toegankelijk is. Ook beleeft het Gebarencafé zijn tweede editie met tweehonderd dove en slechthorende bezoekers uit het hele land, aangevoerd door onze enthousiaste vlaggendragers.

Chasse Patate

Onbeperkt, ongelimiteerd, onbegrensd. Die woorden passen bij de verbeeldingskracht van Studio Orka, dat met de ontroerende theatervoorstelling *Chasse Patate* drieduizend bezoekers trekt. Maar ook Boulevard-bezoekers

met een beperking beleven plezier aan deze bejubelde locatievoorstelling in Sint-Michielsgestel. Boulevard regelde een gebarentolk en audiodescriptie waardoor onze dove en blinde gasten dit meesterwerk over de teloorgang van een wegcafé konden bezoeken. Ook kreeg een groep

blinde en slechtziende bezoekers de kans om op de tast en in rust kennis te maken met het uitzinnige decor van *Chasse Patate*. Slotvraag: is toegankelijkheid werkelijk zo belangrijk? Antwoord:

COMPAGNIE VERO CENDOYA | LA PARTIDA

Niemand buitenspel

Volgens de afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente 's-Hertogenbosch telde de stad op 1 augustus 2017 honderdvijfentwintig nationaliteiten. Vooral de Kruiskamp [West] heeft het karakter van een opengewaaide atlas. Een zomerse verkenning in het Beatrixpark: op de bankjes zitten onder meer Oksana uit Wit-Rusland, Iwan uit Moldavië, Ronalyn uit de Filippijnen, Aya uit Egypte, Ibrahim uit Somalië, Ahmed uit Algerije en Dre uit Indonesië. De mate waarin ze ook de Nederlandse nationaliteit hebben, loopt uiteen. Hun wijk is in de jaren 60 en 70 gebouwd. Achtduizend bewoners, veel culturen, matige inkomens. In het Beatrixpark herkent Boulevard de gedroomde locatie voor *La Partida*, een licht-ontregelende maar toegankelijke voorstelling in de publieke ruimte. *La Partida* van Compagnie Vero Cendoya uit Barcelona is een gratis voetbaldanswedstrijd die tot supportersgedrag verleidt: aanmoedigen, afkeuren, gespannen volgen, de overwinning vieren.

Tweemaal is het vermakelijke *La Partida* op het trapveldje in het Beatrixpark te beleven. Aan weerszijden van de grasmat staan houten tribunes en geluidsboxen. Vijf vrouwelijke voetballers storten zich in duels en duetten met vijf mannelijke rivalen, waarbij een haantje in zwart kostuum [de scheids] ondoorgroendelijke beslissingen neemt.

Voor *La Partida* zocht en vond Boulevard figuranten in de wijk en elders. Na twee repetities vervulden ze overtuigend de rol van supporters die elkaar bestrijden. De voorstellingen trokken duizend toeschouwers, onder wie relatief veel niet-Nederlandse en jeugdige wijkbewoners. Gratis pendelbussen vervoerden festivalbezoekers uit de binnenstad.

Zefiro Torna | Lasso Grand Cru

KARIN JONKERS

FESTIVAL EN STAD

Meedenken, meezoeken, meespelen

Wij zijn geen kant-en-klaar-festival. We initiëren, dompelen plannen in grondverf, verbinden, wakkeren aan. De kracht van de stad betrekken we daarin. Meedenken over onder meer presentatievormen, meezoeken, meespelen. Ook in 2017 vonden festival, makers en stad elkaar. Enkele terugblikken.

“Het is niet vrolijk, maar wel waar”

Sommige plekken in de stad hebben geluk: ze lijken nog niet door een commissie ontdekt. Een ervan is het distel- en sintjanskruidlandje tussen industrieterrein De Brand en het Máximakanaal. Zes kinderen bewonen deze biotoop, al hapt dat woord naar zuurstof. De aarde gaat naar de gallemiezen, stellen de zes. We putten haar uit, luidt hun aanklacht.

Hallo dampkring is een schurend requisitoir en requiem in één. Zes kinderen zingen ongemakkelijke vragen, die het volwassen publiek met sussende, ontkennde of bozige tegenzang beantwoordt. Makers van *Hallo dampkring* zijn Theater Artemis en Liesbet Swings.

De zes kinderen komen uit Den Bosch en omgeving. Ze zijn tussen acht en twaalf jaar oud. Hun namen: Eliana, Boudewijn, Anna, Esra, Sam en Robbe. Laatstgenoemde blikt terug: “We hebben twee keer bij Artemis en viermaal op locatie gerepeteerd. Of ik mooi zing, weet ik niet. Ik vind dat je zulke dingen niet van jezelf moet zeggen. M’n allerbeste herinnering aan *Hallo dampkring* is de groep zelf: het was gezellig, nooit echt ruzie. Soms hadden we last van elkaar. Maar dat heb je bij mensen buiten het toneel ook.”

Opbiechten

Het thema sprak Robbe [11] aan. “Het gaat de slechte kant op met de wereld: plastic op straat, klimaatverandering. Of de aarde er over vijftig jaar beter, hetzelfde of slechter aan toe is? Ik denk slechter. Nee, da’s niet vrolijk, maar het is wel waar. Het zal pas lukken om het te veranderen als iedereen meedoet.”

Tijdens *Hallo dampkring* tronen kinderen enkele volwassen bezoekers naar voren die publiekelijk hun milieuzonden mogen opbiechten. Het boetekleed van Robbe zelf?

Maatje S: “Ik douche best wel lang: vijf minuten. Soms zelfs tien. En als ik het eerste schooluur vrij heb, rij ik weleens met de auto van m’n vader of moeder naar de stad. Maar het licht op m’n kamer doe ik altijd uit als ik wegga.”
De moed der wanhoop wint het in *Hallo dampkring* van

defaitisme. Motto: samen de schouders eronder. Denkt Robbe dat de voorstelling een gunstige invloed op het gedrag van bezoekers heeft? Ernstig: “Ik denk het eerlijk gezegd niet. Ze bedoelen het wel goed, maar ze vergeten het weer. Het komt er niet van. Dat maakt het zo moeilijk.”

UNITED COWBOYS | MATCH

Een click met gelukszoekers

Maarten van der Put en Pauline Roelants van het Eindhovense gezelschap United Cowboys zijn dol op ondermijning. Vooral van valse hoop. Ook zoeken ze graag de onderwereld op: hun *Match* voltrekt zich op verdieping -2 van de parkeergarage aan de Hekellaan. Het niveau van deze intense performance stijgt evenwel ver boven de rooilijn uit.

De marathonvoorstelling duurt vier uur, waarbij het publiek vrijelijk kan rondlopen of pauzeren. Vrijwel alle performers behoren tot de losvaste *tableau de la troupe* van United Cowboys, een bont gezelschap van jonge dansers, acteurs, beeldende kunstenaars en muzikanten. Enkelen van hen haakten aan tijdens de recente Europese tour van United Cowboys.

Ook de lokale theaterwerkplaats Gelukszoekers neemt aan het compromisloze *Match* deel. Dit Bossche initiatief is in oktober 2016 opgericht. De drie grondleggers geven theaterworkshops aan spelers met een Syrische, Nederlandse of andere afkomst.

Staccato met je wimpers knipperen

Tranen, zweet en snot laten zich amper choreografieren. Ook kippenvel onderwerpt zich niet vlot aan regie. Geen nood, voor Katja Heitmann [Hamburg, 1987]. In haar bewegingsperformance *Pandora's Dropbox* onderwerpt ze zes dansers aan hypercontrole. Als gemechaniseerde wezens dolen ze rond, bewegen tergend langzaam. Ze lijken vrij van gevoelens en andere hinderlijke zaken, waardoor hun eenzaamheid volmaakt is. Wel knipperen ze op vaste momenten staccato met hun ogen. Leven ze? Of is de kloppende ader in hun hals ook artificieel? Al enkele jaren onderzoekt Katja Heitmann de spannende verhouding tussen mens en technologie. Die relatie is steeds inniger. Dat werpt de ethische, wettelijke en sociale vraag vooruit waar de mens eindigt en de machine begint. Op suggestie van Boulevard heeft *Pandora's Dropbox* een proloog en een epiloog. In het voorwoord geven Katja Heitmann en medewerkers toelichting op de fysieke en bewegingstechnische uitdagingen om de rol van robot aan te nemen. Het nawoord is een reflectief gesprek met de bezoekers.

Andere presentatievormen

Voor makers die hun werk openen en laten bevragen, hebben we een zwak. Dat *Pandora's Dropbox* uitgroeit tot drieluik – proloog/voorstelling/epiloog – past ook in *the art of programming* die Boulevard voorstaat. Een van de vragen daarin: hoe kun je werk op een andere manier presenteren? Een voorbeeld is *Stabat Mater*, dat oorspronkelijk uit losse choreografieën bestond. Tijdens Boulevard worden drie van deze dansstukken in een 'sacrale route' langs kerken en kapellen aaneengeregen [zie pag 53].

Interessant is ook de vervagende klassieke grens tussen voorstelling en niet-voorstelling. Tijdens Boulevard 2017 laten enkele makers, onder wie Wunderbaum, Omar Rajeh, Alexandra Broeder & Het Zuidelijk Toneel, vooraf en/of aan het einde van hun voorstelling conventies wiebelen.

Wunderbaum | Superleuk, maar voortaan zonder mij

KARIN HONKERS

Negentien vierkante meter ontwerp geluk

In 1988 ontwierp Karin Jonkers [Veghel, 1966] haar eerste affiche voor Theaterfestival Boulevard*. Vorig jaar haar laatste. De gemeenschappelijkheid: bezieling. Van 7 augustus tot en met 7 september 2017 is de kleurrijke collectie in het Stadskantoor te zien.

Haar favoriete kleur is blauw. Toch denk je bij Karin Jonkers eerder aan rood. Hart heeft ze. Voor kunst, cultuur en reizen. In één woord: voor mensen. Op haar dertig affiches voor Boulevard zijn ze – op die van 2005 na – nadrukkelijk aanwezig. Op negentien affiches staan louter vrouwen. Ze zijn verleidelijk, stoer, hunkerend of droefgeestig. Met lach: “Vrijwel iedereen vindt het leuker om naar een vrouw te kijken. Of ze theaterler zijn? Eerder uitgesprokeneer.”

Aan haar collectie is ook de wordingsgeschiedenis van Boulevard af te lezen. Van romantiek en melancholie [1988-2004, onder festivaldirecteur Wim Claessen] naar een sterker accent op zowel de stad als de vervagende grenzen in de wereld [2005-2014, onder Geert Overdam]. De jaren van festivaldirecteur Viktorien van Hulst [2015-nu] laten zich nog niet in conclusies vangen.

De zoektocht naar licht ontregelend beeld bleef tijdloos, maar de invloed van marketing is sterker geworden. “In de jaren 80 en 90 was er amper een briefing. Dat had

voordelen. In vrijheid komen de mooiste dingen tot stand. Nu moet een affiche aan meer criteria voldoen. De opkomst van social media speelt daarin een rol. Een affiche/campagnebeeld dat op Facebook staat, heeft een enorm bereik. Iedereen vindt er ook wat van.”

Raam

Voor haar dertig Boulevard-affiches heb je negentien vierkante meter muur nodig. Dat klinkt massief, maar elk affiche is een raam dat openwaait en zicht op onvermoede werelden biedt. Soms letterlijk: veel inspiratie ontleent Karin aan haar reizen. Mexicaanse poppetjes [2001], languit op een hotelbed in New York [2004], het treintje dat naar Christus de Verlosser in Rio de Janeiro klimt [2005]. Vrijwel altijd mixt ze fotografie met schilderkunst. Op haar afscheidsaffiche uit 2016 staat een windmolen uit Peru. Als je je ogen sluit, hoor je hem wieden: de scheppingskracht van Karin Jonkers komt nooit tot stilstand. *i.s.m. William de Kroon

ALLES GEGEVEN

Bij Katrien, v/h Theater Bis 21.53 uur

In de kleedkamer liggen tien lege kilopakken Cocini Vogelzand. Uren geleden is de technicus op zijn knieën gaan zitten. In de zaal.

Lijnen van wit zand strooien.

Net wegmarkeringen. Twee buitenstrepen en een gestippelde middellijn. Is het de A2? Of de E35? De ANWB-praatpaal ontbreekt. Vast weggehaald. Genoeg gepraat. Wie zijn bestemming niet kent of bereikt, heeft pech.

Op de weg zingt een bariton: Michael Wilmering [Colombia 1988]. Even doet hij zijn koffer open. Leeg. Alhoewel: de geur van thuis kun je niet zien. Een andere man danst: Ahmed Joudeh [Syrië 1990]. Afgelopen oktober

is hij uit Damascus gevluht. Beiden snakken naar vrijheid. Maar soms dreigen ze te crashen. Waar een wil is, kan een spookrijder zijn.

Na vijftig minuten hebben de voeten van Ahmed en Michael de belijning half gewist. De pianiste in de berm, Kanaoke Inoue uit Japan, glimlacht.

Even later in de kleedkamer draait Ahmed zich om. In zijn nek staat een tattoo. Een Arabische tekst, die hij in 2013 liet zetten. Weloverwogen op de plek waar een zwaard het hoofd klieft. Betekenis: Dance or die. Ahmed heeft gekozen, zijn vleugels uitgeslagen. Het vogelzand blijft achter.

Uit: festivalkrant BLVRD Vandaag, maandag 7 + dinsdag 8 augustus 2017.

KARIN JONKERS

Yoko Higashino | Stabat Mater

KARIN JONKERS

COPRODUCTIES

Het jawoord in samenwerking

Een anagram van *coproducties* is *cupidosector*. Is rozengeur vanzelfsprekend in de kunst- en cultuurwereld? Nee. Maar liefde voor een maker of zijn/haar werk is wel een pre als je met elkaar in zee gaat.

Boulevard is ontvankelijk voor coproducties. Wat daarbij helpt, is onze zuidelijke inslag. Hier geloven we in samenwerken. Niet voor niets kent Brabant veel coöperaties. Boulevard gaat zowel nationaal als internationaal verbindingen met makers, productiehuisen en festivals aan. Exemplarisch is het dansproject *Stabat Mater* dat we met het dansfestival in

het Noord-Italiaanse Bassano del Grappa en DansBrabant presenteren. Drie vrouwelijke choreografen maken ieder een stuk dat als onderdeel van een dansroute in een Bossche kerk of kapel te zien is. De drie in kwestie: Mélanie Demers [Montréal, 1974], Yoko Higashino [Sakurai, 1972] en Hilde Elbers [Venray, 1979].

Club Cabaret

Qua huis, thuis en herkomst: significant veel cabaretiers hadden hun wieg in Brabant staan. Opmerkelijk: zo leuk zijn varkensmesterijen, wietzolders en maïsvelden ook weer niet – wel enigszins absurdistisch. Dat het *akkedeert* tussen Brabant en humor, bewijst ook het succes van de Koningstheateracademie in 's-Hertogenbosch. Deze hbo-opleiding voor kleinkunst ontwikkelt in coproductie met Boulevard het concept *Club Cabaret*. Het omvat een lezing over engagement, een workshop, een debat en een cafévoorstelling over het cabaret van nu. Zes Nederlandse en Zuid-Afrikaanse cabaretiers kapen elke festivalavond in een ander café de tapkraan. Vanachter de toog becommentariëren ze de staat van hun land en lokken debat uit. Maar liefst negen binnenstadscafés doen mee. De zes cabaretiers: Maarten van den Berg, Maya van As, Patrick Sytsema, Brigitte van Bakel, Kyle Seconna, Elisha Zeeman. Artistieke begeleiding en co-creatie bieden Michiel Lieuwma [tekst] en Minou Bosua [regie].

Club Cabaret maakt deel uit van *Engagement 2.0*, een artistiek en wetenschappelijk onderzoek naar de nieuwe vormen van maatschappijkritiek in cabaret. Tot de partners uit Nederland, Vlaanderen, Engeland en Zuid-Afrika behoort Boulevard. Na ons festival speelde de voorstelling op diverse podia in Nederland. In februari en maart 2018 maakt ze een tour door Zuid-Afrika. *Club Cabaret* wordt onder meer op het Tygerfest in Bellville en Woordfeesfestival Stellenbosch gespeeld. Op het Tygerfest wordt de voorstelling ingezet om te bevragen of cabaret de sociale cohesie kan bevorderen. Op het Woordfeesfestival wordt de voorstelling aangewend om de functie van maatschappijkritiek te bevragen in een sterk gepolariseerde samenleving.

Volgens Anna Uitde Haag, directeur van de Koningstheateracademie, is de definitie van cabaret in Nederland ruimer dan in Zuid-Afrika: "Hier is het van literair/muzikaal tot fysiek cabaret. Die definitie rekt verder op en integreert andere kunst disciplines. In Zuid-Afrika wordt een cabaretier vooral gezien als een solo-artiest die over persoonlijke of maatschappelijke zaken zingt en dat met verbindende teksten aaneensmeedt."

Nog een verschil: als cabaretier neem je in Zuid-Afrika door je huidskleur – zwart, blank, gekleurd – altijd al een maatschappelijke positie in, of je dat nu wilt of niet. "De Zuid-Afrikaanse cabaretiers ervoeren de vrijheid van hun Nederlandse vakgenoten op Boulevard als een verademing en eyeopener. Ze zijn strijdlustiger teruggedaan naar Zuid-Afrika om daar ook de artistieke grenzen te bevechten die huidskleur opwerpt."

Er mag gekucht worden

De letteren waren broos, ging vroeger het gerucht. Schrijvers die voorlezen in biebztaaltjes, duldden zelfs geen kuchje. Maar een nieuw millennium, nieuwe tijden: literatuur is niet langer een pipse podiumkunst. Zij blaakt. Regelmatig schurkt literatuur zich tegen muziek en film aan. Warm, gloedvol. Maar een overwintering op Nova Zembla overleeft ze ook in haar eentje.

Op deze Boulevard-editie laten Dimitri Verhulst [Aalst, 1972], Arnon Grunberg [Amsterdam, 1971] en Lucas de Waard [’s-Hertogenbosch, 1984] in drie sterk uiteenlopende voorstellingen de kracht van het woord horen. Ook Drs. P klinkt op het festival – *hors concours* want al twee jaar dood. Zangeres Fay Lovsky [Leiden, 1955] en drie andere vrouwelijke artiesten brengen een muzikale ode aan de taalkunstenaar.

Zappen

Voor Lucas de Waard is het de tweede keer dat hij in coproductie met Boulevard een literaire revue organiseert. Voor die enkele gedesoriënteerde lezer die een pakje Golden Fiction ging halen en pas net terug is: Lucas schreef voor onder meer VARA en HZT en won met *Willem Ruis: de show van zijn leven* een Musical Award 2016 voor Beste Script. Op zijn naam staan de geprezen romans *De kamers* en *Kraaien tellen*.

Op Boulevard ontvangt Lucas vier schrijvers in *De Waard en zijn gasten XL*: Roos van Rijswijk, Jan Beuving, Lotte Lentjes en Iris Penning. Rond één tafel verenigd lezen ze teksten voor die raken aan thema’s die het publiek te berde brengt – van walnootallergie tot eenzaamheid. Uiteraard ontstaan er ook intermezzi en wedstrijdjes in snedigheid. Sleutelwoorden: vlot, hilarisch, nu. Lucas: “We rekenen af met het idee dat live literatuur statisch moet zijn. Als jonge schrijvers zijn we gewend om op een podium te staan – en het liefst samen, zappend tussen teksten. Zo ontstaat een kroeg- of huiskamersfeer.”

Over huis, thuis en herkomst: hij is geboren en getogen in ’s-Hertogenbosch, waar hij ook woont. Toch is thuis voor hem niet één locatie. “Thuis kan overal zijn: het zijn de mensen met wie ik ben die van ergens een thuis maken.”

Nienke meets Lizzy

Toen ze zeventien werd, begon de vraag te knagen: waar kom ik eigenlijk vandaan? Het antwoord lag deels achter de horizon. Mezzosopraan Nienke Nasserian Nillesen heeft een Nederlandse moeder in Venlo en een Tanzaniaanse vader die stamhoofd van de Masai is. De polygamie onder Masai levert een gevulde verjaardagskalender op: Nienke heeft tweeëndertig halfbroertjes en -zusjes.

Op Boulevard 2016 won ze de Fontys Entreprijs voor haar ontroerende muziektheaterproductie *Masai*, waarin ze klassieke aria's en Afrikaanse liederen afwisselt met persoonlijke verhalen. Thema: de relatie met haar vader.

Bij de prijs hoorde ook advies en begeleiding van een doorgewinterde theatermaker. Zo ging Nienke met Lizzy Timmers aan de slag – zelf op Boulevard 2016 te zien met het indringende *De Terugkeer-Turk*. De voorstelling *Masai* werd in Pand 18 gerepeteerd. Hier is ook Stichting Bosse Nova, de moeder van het festival gevestigd.

KARIN JONKERS

WILD VLEES

Fibroom

Fibroom is de Latijnse naam. Zij duidt op in oksels, hals, liezen, overal waar celdeling op hol kan slaan. Wild Vlees is de Nederlandse naam. Zij duidt op in theaters en op festivals. Ook op Boulevard? Zeker en vooral op Boulevard. Wij zijn immers partner van dit performance/beeldende kunst/theatercollectief. We bieden Wild Vlees zakelijk en artistiek ondersteuning en zetten hun werk in de etalage. In 2017 speelde het gezelschap twee producties op Boulevard en was een expositie met foto's van hun werk op het festivalterrein te zien. Ook ontwikkelt het collectief *Beeldenstorm*, een route die langs vier beeldende installaties/performance/werken voert. Het gaat om *I'm not here says the void* van Julian Hetzel; *Reborn* van Pleun van Dijk; *An incomplete life* en *Apocalypse: The second horse* van Wild Vlees. In 2018 zal de rechtspersoon Wild Vlees naar 's-Hertogenbosch verhuizen, wat de samenwerking nog sterker kan maken.

Wild Vlees werkt binnen de context van PLAN talentontwikkeling Brabant en ontvangt een tweejarige ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten in het kader van de Nieuwe Makersregeling.

KARIN JONKERS

Heel veel ogen

Om bij stil te staan: na elke festivaleditie begint een oefening in geduld – zo'n driehonderdvijftig dagen aftellen naar de volgende Boulevard. Maar de voorstellingen waarin we coproduceren, spelen verder. In binnen- en buitenland. Een klein overzichtje.

HET ZUIDELIJK TONEEL | LUCAS DE MAN | DE MAN DOOR EUROPA [2015]

In 2017 nog vijftientig keer in Nederland en achttien keer in het buitenland gespeeld, in onder meer Duitsland, Denemarken, Italië, Tsjechië en Engeland.

CIE. MARIE CHOUINARD | THE GARDEN OF EARTHLY DELIGHTS [ISM JB500] [2016]

In 2017 nog tienmaal internationaal gespeeld, in onder meer Canada, Frankrijk, Zweden, Israël en Spanje.

LAIKA | PIKNIK HORRIFIK [2016]

Driemaal in België en eenmaal in Portugal gespeeld.

WILD VLEES | WHEN EVERYTHING IS HUMAN THE HUMAN IS AN ENTIRELY DIFFERENT THING [2016]

O.a. in Zwitserland gespeeld.

BERLIN | ZVIZDAL [CHERNOBYL – SO FAR SO CLOSE] [2016]

In 2017 negentien keer in Nederland en negenenvestig keer in het buitenland gespeeld, waaronder België, Duitsland, Frankrijk en Griekenland.

Vrijwel alle bovengenoemde voorstellingen spelen nog in 2018.

STUDIO ORKA | CHASSE PATATE

In 2017 op Theaterfestival Brussel en op de Zomer van Antwerpen gespeeld.

Coproducties 2017:

STUDIO ORKA | CHASSE PATATE
HILDE ELBERS | STABAT MATER
UNITED COWBOYS | MATCH
KYOKO SCHOLIERS | MISCONNECTED
NIENKE NILLESEN | MASAI
KONINGSTHEATERACADEMIE | CABARET ARTISTIQUE
WILD VLEES | APOCALYPSE: THE SECOND HORSE
WILD VLEES | AN INCOMPLETE LIFE
LUCAS DE WAARD | DE WAARD EN ZIJN GASTEN XL

Pop-up restaurant LOF

KARIN JONKERS

INTERNATIONALE WERKING

Voorbij het N.A.P.

Volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland ligt festivalterrein Parade 5,91 meter boven de zeespiegel. Het Josephkwartier 6,17 meter. Hoog genoeg om voorbij de grenzen van Nederland te kijken? Ja. Want de wereld zien is geen kwestie van altitude maar van attitude.

Boulevard kijkt nadrukkelijk verder dan Nederland. Met open ogen. Dat lees je af aan vier zaken af: de programmering, de grensoverschrijdende coproducties, het bezoek van internationale professionals en de EFFE-nominatie.

Waarom we internationaliseren? Omdat kunst en actualiteit niet ophouden bij de landsgrens. Omdat we we ons willen verhouden tot andere stemmen en culturen. Omdat onze festivalpraktijk leert dat internationale producties het programma zowel kwalitatief als in diversiteit versterken. Aantrekkelijk voor het publiek, maar ook voor Nederlandse podiumkunstenaars. Een ander pluspunt: internationale coproducties verruimen de artistieke en financiële mogelijkheden van de betrokken makers.

Herkomst makers en artiesten Boulevard 2017

In willekeurige volgorde:

ARGENTINIË DENEMARKEN
FRANKRIJK NEDERLAND CUBA
BELGIË BURKINA FASO MEXICO
GROOT-BRITTANIË VERENIGDE STATEN
ZUID-AFRIKA IRAN HONDURAS
HONGARIJE DUITSLAND
ITALIË SPANJE SYRIË JAPAN
SENEGAL COLOMBIA TOGO
LIBANON CANADA

Zakjapanner klinkt internationaal, maar is welbeschouwd een geborneerd kantoorwoord. We prefereren rekenmachientje. Tijd voor cijfers: van de honderdtien voorstellingen/concerten/installaties in 2017 zijn er zo'n dertig uit het buitenland afkomstig. Dat is zevenentwintig procent. Daarvan komt de helft uit België. Weliswaar is ruim zeventig

procent van de programmering in 2017 van Nederlandse makelij, maar zes belangrijke pijlers komen uit het buitenland: *Imitation of life* [zie pag 17], *Beyna* [zie pag 19] *Chasse Patate* en [zie volgende pagina] *Kalakuta Republik*, *Black Clouds* en *Stabat Mater*.

FASO DANSE THÉÂTRE | KALAKUTA REPUBLIK

Vrijstaat in Lagos

Faso Danse Théâtre | Serge Aimé Coulibaly | Kalakuta Republik

Tijdens Boulevard 2017 is het twintig jaar geleden dat de Nigeriaanse muzikant en filosoof-krijger Fela Anikulapo Kuti overleed. De opgewekte betekenis van zijn naam: "Hij die de dood in zijn buidel met zich meedraagt." Zijn legendarische hoofdkwartier aan de rand van Lagos was nachtclub, tempel en revolutionaire broedplek in één. Kalakuta Republik, noemde Kuti zijn zelf uitgeroepen republiek inclusief paleisje en volkshospitaal. De misnoegde autoriteiten maakten uiteindelijk korte metten met zijn vrijstaatje.

De Belgisch-Burkinese choreograaf Serge Aimé Coulibaly [Bobo-Dioulasso, 1972] creëerde met Faso Danse Théâtre de voorstelling *Kalakuta Republik*. Zeven dansers laten op de afrobeat – het muzikale genre dat Fela Kuti muntte – een veranderend Afrika zien. Coulibaly, die eerder met Alain Platel en Sidi-Larbi Cherkaoui werkte, is verteller/master of ceremony.

Overtuigend toont *Kalakuta Republik* welke betekenis muziek en dans in West-Afrikaans activisme hebben. Bovendien onderstreept Serge Aimé Coulibaly hun zeggingskracht. Muziek en dans spreken een taal die boven het Hausa, Ibo, Yoruba en de negentien andere talen in Nigeria uitstijgt.

FABRICE MURGIA | THÉÂTRE NATIONAL | BLACK CLOUDS

Verontrustend sprookje

En ze logden nog lang en ongelukkig in. Dat zou het einde van *Black Clouds* kunnen zijn, de mozaïekvoorstelling die Cie Artara speelt. Maker van dit hedendaagse sprookje over het dark web is Fabrice Murgia [Verviers, 1983], artistiek directeur van Théâtre National in Brussel. Vier verhalen in *Black Clouds* kruisen elkaar zowel online als offline. Aan bod komen de gloriërende Steve Jobs, internetactivist Aaron Swartz die met zijn zelfdoding definitief uitlogde, een Senegalese vrouw die rochelend op de elektronica-vuilnisbelten leeft en haar mannelijke landgenoot die een westerse vrouw online het hof maakt en haar

in alle betekenissen offline uitkleedt. Murgia's knappe compositie van spel, techniek en decors versterkt de vervloeiing van de analoge en digitale wereld. Wat is echt? Leidt digitalisering tot het vervagen van zowel fysieke als morele grenzen? Wie en wat kun je op het web vertrouwen? Het zijn actuele vragen die Boulevard hardop wil [laten] stellen. In Fabrice Murgia herkennen we de maker die niet wegkijkt, maar verontrustende ontwikkelingen in het volle licht zet.

Uit alle windrichtingen

Binnen de festivalorganisatie is Job Rietvelt met internationalisering belast. Een erg brede term, weet hij: "The world is a jungle, waarin het aanbod duizelt en je veel moois kunt vinden. Wil je zinvol internationaliseren dan moet je goed nadenken over schaal en niveau. Dat doen we." Boulevard wil het publiek kennis laten maken met betekenisvolle voorstellingen van elders. Dat geeft tegenkleur aan het werk van Nederlandse makers, stelt Job. Ook het gastenprogramma – met steun van Dutch Performing Arts – scherpt de blik op de wereld. Zo'n vijftig buitenlandse professionals, onder wie veel directeuren en programmeurs van theaters en festivals, zijn op Boulevard te gast. Hun herkomst: onder meer Spanje, Wit-Rusland, Zuid-Korea, België en Zwitserland. Maar ook India, Zuid-Afrika, Roemenië, Italië en Cyprus. Hun stevige programma bestaat uit véél zien, nieuwe makers en bezoekers ontmoeten, debat voeren. "Zo versterken we netwerken en vergroten we de mogelijkheid dat Nederlandse voorstellingen in het buitenland kunnen spelen."

Balans

Hartverwarmend zijn de reacties van de buitenlandse gasten. Unisono prijzen ze de artistieke kwaliteit, diversiteit en sfeer van Boulevard. Job: "Veel kunst- en cultuurfestivals zijn tamelijk gesloten voor buitenlandse bezoekers. Wij gooien de deuren open. Dat wordt erg gewaardeerd. Wat onze gasten ook noemen, is de aangename schaal van de stad. Op een festival in Parijs of Madrid heeft de stad amper in de gaten wat er aan de hand is. Hier wel." Boulevard gaat ook *zelf* in de wereld kijken. Ter versterking van programmering en internationale contacten bezocht Boulevard festivals in onder meer Athene, Edinburgh,

Santiago [Chili], Tunesië en Avignon. "Maar we houden balans tussen nationaal en internationaal. Boulevard hoeft geen populair festival voor internationaal publiek te worden. Op ambitie moet je maat voeren." Zelf zit Job tussen de verhuisdozen. Hij is net [december

2017] van Amsterdam naar Brussel vertrokken. Op de vraag waaraan een plek moet voldoen om het zijn thuis te noemen: "Veel kleuren, stemmen, leven om me heen. Een plek waar ik het open gesprek kan aangaan, met alle mogelijke conflicten vandiën. Die zoek ik ook op."

Vreemde ogen

In juli 2017 is Boulevard genomineerd voor een EFFE Laureaat, een prijs voor Europese festivals van uitzonderlijke kwaliteit met sterke werking binnen hun discipline en gebied. Eerder ontvingen we het EFFE-label, een keurmerk van Europese festivals. Da's vreugdevol. Of zoals directeur Viktorien van Hulst het in de Dagkrant van 12 augustus zei: "Het zet onze internationale ambities extra in het licht. Maar ook lokaal is zo'n erkenning belangrijk. In deze stad hebben we de neiging onszelf klein te denken. Dat zag je ook in de aanloop naar Jheronimus Bosch 500. Van tevoren was er scepsis. Maar toen de rolkoffers over de Stationsweg rolden, er Japans op de Markt klonk en de BBC en andere omroepen kwamen filmen, maakte ongeloof plaats voor bewondering. Blijkbaar heeft de mens het oog van de buitenstander nodig om zijn eigen kracht en die van zijn stad te zien."

KARIN JONKERS

Performing Gender

Het jaar 2017 is de opmaat voor *Performing Gender – Dance makes differences* dat in 2018 zijn bekroning gaat krijgen. In dit grote Europese project gaan dansers/performers aan de slag met gender en/of seksuele voorkeur in Europa. Oogmerk: het discours en de interculturele dialoog over dit thema aanwakkeren. *Performing Gender* is een project van zes Europese festivals, waaronder Boulevard in samenwerking met DansBrabant, vijf choreografen, vijf dramaturgen en vijftig dansers uit vijf landen [Spanje, Slovenië, Engeland, Italië en Nederland].

Tijdens Boulevard 2018 zal een zogeheten trainingsweek plaatsvinden. Zij bestaat uit lezingen, debatten en uitwisselingen met andere kunstdisciplines, wetenschappers en belangengroeperingen. Onder begeleiding van dramaturgen werken de choreografen aan fysieke verslaglegging.

Tijdens de Tilburg Dansmaand in oktober 2018 zal in zowel Tilburg als 's-Hertogenbosch een workshop voor tien jonge dansers plaatsvinden, die uitmondt in een presentatie voor publiek en potentiële producenten uit binnen- en buitenland.

BOULEVARD FESTIVAL : L'ART VIVANT AU COEUR DE LA VILLE

— par Marie Sorbier —

La Hollande s'impose au fil des saisons comme une plateforme importante de la création contemporaine ; la réduire à Amsterdam serait un raccourci un peu facile.

La charmante ville de 's-Hertogenbosch, baptisée Bois-le-Duc en français, est surtout connue pour être la cité natale du peintre Jérôme Bosch et pourtant s'y installe aussi chaque été le Boulevard Theaterfestival, véritable poumon d'art vivant qui inerve les moindres ruelles et enjambe allègrement les canaux. S'y anchevèrent une programmation internationale et des performances de rues, des espaces de dialogues, des rencontres, des bières, des frites, des programmeurs de tous horizons et beaucoup d'habitants, attirés par la convivialité des lieux, guirlandes d'ampoules sous les arbres, gentillesse de tous et volonté d'accueillir chacun. Pourtant, attention, certaines propositions peuvent bousculer. Dries Verhoeven qui avait déjà marqué le public strasbourgeois avec ses vitrines vivantes propose ici une maison hantée comme il y en a toujours dans les parcs d'attractions. En voiture donc, voilà le spectateur lancé sur les rails à l'affût de ce qui se trame dans l'ombre, sans possibilité de contrôler son parcours, à la merci de l'événement à venir. C'est une progression de l'archaïque à l'aujourd'hui des terreurs fondamentales, une expérience

totale individuelle : d'abord les clowns sadiques et les monstres, gigantesques, ceux tout poilus qui se cachent sous les lits, puis, une fois les oripeaux tombés, des hommes, noirs, arabes, tatoués, percés, mi-videur de boîte de nuit, mi-terroriste en puissance qui, sans jamais vous toucher, provoquent cette peur de l'étranger que nous ont si profondément inculquée médias et politiques.

“

Obligation de s'y amuser

Toujours sur ses gardes pendant la balade, le cœur pulse vite, le corps en alerte, le cerveau, lui, perd sa capacité d'analyse et de distanciation, et ce n'est qu'une fois sorti qu'on finit par interroger les fondements de nos réactions primaires et les mécanismes qui les entraînent. À la violence de la prise de conscience de sa solitude, s'opposent des propositions chorales où l'énergie du collectif donne le ton. Bien sûr le désormais célèbre « Kalakuta Republic » du chorégraphe burkinabé Serge Aimé Coulibaly (critiques à lire dans le I/O n° 66) mais aussi le travail étonnant de Slagwerk Den Haag qui propose de vivre, dans un hangar désaffecté, une pièce de théâtre sans mots, avec le corps comme médium et l'interaction avec le public comme outil. Chacun erre dans l'immense espace, les ac-

teurs se figent et se déplacent furtivement, se cognent, tombent, rient et finissent par construire avec l'aide de tous un château de boîtes de carton, prison soudaine dont ils s'extraient en nous y laissant seuls. Combien de temps avant que le premier n'ose faire tomber le décor, fracture les conventions théâtrales, se libère de ce qu'il a lui-même bâti ? C'est à un autre type de prison choisie que nous invite le collectif Wuderbaum. Dès l'arrivée sur les lieux, pas de doute, nous partons en croisière, verre d'alcool et sac promotionnel de bienvenue en main. Ce spectacle est né à la suite d'une expérience immersive plutôt cocasse : les cinq membres de la compagnie se sont fait engager dans l'équipe d'animation du bateau et y ont collecté des images, des témoignages du temps qui passe, de l'obligation de profiter, de l'obligation de passer des jours heureux, de l'obligation de s'y amuser. Une enquête sociologique donc, drôle, tendre, parfois caustique quand elle touche aux névroses tristement banales de la classe moyenne européenne en mal de grand air et d'expériences à raconter. Pendant dix jours, le Boulevard Theaterfestival propose sans jamais exclure, attire un public large mais ne cède jamais aux sirènes du spectaculaire.

*Boulevard Festival, 's-Hertogenbosch,
du 3 au 13 août 2017*

ALLES GEGEVEN

Benedenzaal Josephkwartier 21.18 uur

Hij lacht. Dat is knap. Want het lachen zou elke sterveling vergaan na de krachtsinspanning van Daniel Mariblanca [Barcelona, 1981]. In de laatste negenhonderd seconden van zijn dansperformance WOMAN heeft hij negenhonderd keer krachtig zijn torso gedraaid en beurtelings over zijn linker- en rechterschouder gekeken. Recht het publiek in. Een levende zweep, die de lucht striemt. Twee mannen op rij zes geloven hun ogen niet. Eerder heeft Daniel zich uitgetkleed. Borsten vooruit, pumps aan zijn voeten. Maar ze hinderen hem.

Ook buiten de zaal, trouwens. Sinds anderhalf jaar vervloeien vrouw en man in hem. Dansen maakt hem gelukkig. In roes verliest hij besef van een lichaam. Trance, gender.

Het publiek is verrukt, de twee mannen op rij zes zijn stil en witjes. Maandag zullen ze in de directiekamer van Koninklijke De Ruijter vertellen dat de wereld ruimer is dan hun roze en blauwe muisjes doen vermoeden.

Uit: festivalkrant BLVRD Vandaag, zaterdag 5 augustus 2017.

KARIN JONKERS

KARIN JONKERS

MEDIA, BEZOEKERS EN EEN VELDONDERZOEKSTER

Ze zeggen

Hoe oordelen anderen over Boulevard? Drie van de vele bronnen waarover we beschikken: de media, bezoekers die bij Anna van der Kruis aan tafel schuiven en het publieksonderzoek van Jowi Schmitz. Tijd om eruit te putten.

Media

Grosso modo zijn de media royaal en ruimhartig in hun oordeel over het festival. Zij prijzen zowel de programmering als de sfeer. Een greep uit de landelijke en regionale dagbladen en internetmedia:

NRC [Elisabeth Oosterling]: "Waar ben ik thuis? Wat is kunst? Kan ik een held zijn? Met herkomst als festivalthema roept een greep uit het Boulevard-programma meteen grote vragen op. Een warm welkom in 's-Hertogenbosch."

Trouw [Sara van der Kooij]: "Boulevard in Den Bosch weet vervreemding met een gevoel van thuis te combineren."

Volkskrant [Herien Wensink]: "Familiëruzie, tragiek en heldendom op Festival Boulevard."

Brabants Dagblad [Mieske van Eck]: "Het niveau van het aanbod lijkt hoger dan ooit. Veel tenten bieden ook genoeg ruimte voor een wat groter publiek. Zo hoeven minder festivalgangers te worden teleurgesteld."

Cultuurpers: [Wijbrand Schaap] "Boulevard is dit jaar een uitstekend excuus om niet naar een ver buitenland op vakantie te gaan, maar de CO2-compensatie dit jaar gewoon te steken in minstens een paar daagjes 's-Hertogenbosch."

Telegraaf [Esther Kleuver]: "Boulevard is vertrouwd en avontuurlijk tegelijk."

Theater.nl: "Theaterfestival Boulevard is een van de grootste theaterfestivals in Nederland en heeft een verfrissend aanbod van theater, dans, muziektheater, straattheater, muziek en andere kunstvormen."

ZIN: "Op dit toffe theaterfestival treden bekende namen en nieuwe talenten op met diepzinnige, meeslepende en humoristische voorstellingen. Tel daar de bourgondische keuken bij op en het feest is compleet."

Brabants Dagblad [Rebecca van de Kar]: "De lokroep van Boulevard klinkt weer luid op de Parade. Maar niet alleen hier in het kloppend hart, op de meest onverwachte plekken – schuren, kerken, parken – in Den Bosch kunnen bezoekers zich weer dagenlang laten meevoeren in de wereld der verbeelding."

IamExpat: "Once underway, the various venues and sites around Den Bosch become a meeting place and bridge between artists, visitors, fans, sponsors and others in the performance industry."

Telegraaf [Maaïke Staffhorst]: "Het mooiste aan Theaterfestival Boulevard in Den Bosch zijn de verrassingen. Na afloop ben je een onvergetelijke ervaring rijker."

Dicht bij Anna

Voor het tweede jaar verwelkomt toneelschrijfster Anna van der Kruis [Heeze, 1981] festivalgangers in de tuin van het Josephkwartier. Op afspraak beklimmen ze de trap voor een-op-een-ontmoeting met Anna in haar hoog-in-de-lucht-huisje. Elke gesprekspartner nodigt ze uit voor beschouwing en zelfonderzoek naar aanleiding van een bezochte Boulevard-voorstelling.

In het terugblikverslag over *Dicht bij Anna* – een coproductie met het festival – schrijft ze: “Inhoudelijk gaat het dit jaar over de kunst van het toeschouwerschap, over poëzie en moraliteit. Over angst, over verwachtingen en over hoe weldadig het kan zijn gehoord te worden.” Aangezien Anna’s gesprekken een ritueel zijn, zet ze aan begin van elke ontmoeting een wekker en maakt ze aan het eind een polaroidfoto. “Daartussenin geef ik iets terug. Dat is steeds dat wat mij het meest raakt. Een of twee zinnen. Ik schrijf mee tijdens het gesprek en neem een moment de tijd om mijn aantekeningen terug te lezen nadat mijn wekker afloopt. Soms duiden mijn woorden het gesprek. Soms de voorstelling waarover het gesprek gaat. En soms de persoon met wie ik spreek.”

Tijdens Boulevard voert Anna tientallen een-op-een-gesprekken. Wie ze zoal aan tafel krijgt? Een liefhebber van sterrenstelsels bij wie in 2012 naar eigen zeggen een kosmische poort is opengegaan; een stoïcijnse man die niet taalt naar Boulevard-voorstellingen maar wel een zes uur durende film over het hindoeïsme aanbeveelt; een vrouw die zowel de mooiste voorstelling van haar leven als de meest verschrikkelijke heeft gezien; de jongen die met een gelegenhedsorkest speelt en momenten van ontroering en collectieve ontlading beleeft.

Voor de statistici: Jetse Batelaan is de regisseur over wiens werk kwantitatief het meest wordt verteld – zes keer in totaal. In de categorie ‘Unieke voorstellingen’ spreken bezoekers het vaakst over *Phobiarama* van Dries Verhoeven, *For the time being* van Boukje Schweigman en *Inter-view* van Benjamin Vandewalle. Het op-een-na vaakst komen *Chasse Patate* van Studio Orka, *Horses* van kabinet K | Het Paleis en de installatie *Apocalypse: the second horse* van Wild Vlees ter sprake. Het meest intense, gefocuste gesprek voert Anna naar eigen zeggen met een ex-danseres en dansprogrammeur uit Spanje. Over: de voorstelling *I’m not here says the void* van Julian Hetzel.

Twaalf mensen zoeken Anna op omdat een voorstelling ze is tegengevallen. Drie van hen, allen vrouw, zijn daardoor oprecht ontdaan. De motieven die in de gesprekken vaak naar voren komen, zijn angst, agressie en verdriet. Over hoe lastig het is om je leven op de rit te houden. Over onze grenzeloze behoefte aan duiding versus een interne noodzaak onze oordelen los te laten. Anna: “Hoewel veel voorstellingen maatschappijkritisch waren, viel mij vooral een groot verlangen naar compositie, compassie en kwetsbaarheid op. Een verlangen om niet alleen geconfronteerd, maar ook opgenomen en getroost te worden.”

Jowi Schmitz

Ze kende weinig mensen in 's-Hertogenbosch. Dat maakte het extra spannend, vertelde ze in het zicht van de 33ste Boulevard-editie. But no way back. Ze had 'ja' gezegd op het verzoek van de Boulevard-organisatie om elf dagen lang veldonderzoek te verrichten. Ze zou de festivalpraktijk bestuderen, bezoekers observeren en gesprekken aanknopen. Het zou de grondstof voor analyse vormen. Zo zou ze de nieuwe manier van publieksonderzoek inhoud en vorm geven. Haar naam: Jowi Schmitz [Leiderdorp, 1972]. In het reguliere leven schrijft ze journalistieke verhalen voor o.a. NRC, FD en Tirade, maar ook boeken voor volwassenen en kinderen. Na afloop van Boulevard schreef ze een verslag over haar bevindingen.

Twee passages:

Theaterfestival Boulevard bestaat uit schillen. In het midden de ineengekruide lijven van de Parade en het Josephkwartier. Daaromheen, uitwaaiend tot aan Coudewater e.o., de andere voorstellingen. Je kunt er op verschillende manieren naar kijken: je begint in Brabant, waaiert uit naar heel Nederland, reikt over de grenzen naar de Vlamingen en dan door naar de rest van de wereld. Je kunt ook naar de toegankelijkheid van de voorstellingen kijken. Dan begin je bij de half uur durende tentjesstukken, tot aan de langere, abstractere en meer omstreden producties.

Zoals een gelaagde cake bijeen wordt gehouden door chocola en jam, zijn dat bij het festival de woorden. Er is een middaggesprek, een TLKSHW, er is de programmabijbel, de vrijwilligers die niet alleen bij de informatietent staan – maar bijvoorbeeld ook dienstdoen als levend museumstuk bij een project van Jetse Batelaan – er is de Dagkrant, alle medewerkers die rondlopen en vertellen, en natuurlijk zijn er de website en social media.

Ik zag zintuiglijk, gevoelvol theater, intelligent theater, irritant theater ook.

Theater dat aanspraak deed op mijn hoofd en mijn hart en daarbij soms gebruik maakte van publieksparticipatie (brr). Maar wat dat zeggen wil: ik zag theater van makers die contact willen. Met ons, met mij, hun publiek. Dat is er prettig aan, dat is er bijzonder aan, dat zijn immers de meest waardevolle momenten: je maakt iets mee wat diep raakt en het kan alleen maar zo diep raken omdat je het meemaakt op een plek waar je gezien wordt en je welkom voelt.

Tijdens Boulevard maakt Jowi ook deel uit van de redactie van BLVRD Vandaag, de Dagkrant van het festival. Haar bijdragen eindigde ze met de column *Applaus*.

Applaus

Je hebt kinderen die later brandweerman willen worden, maar ik wilde toen ik vijftien was eenzame vrouw aan zee worden. Dat beeld had ik op een poster gezien en sindsdien wilde ik die indringende combinatie van schoonheid en alleenheid voelen. Ze was lang, had blonde krullen en een witte jurk. Je zag haar op de rug vanaf strand, de zon was net onder, de zee smeulde nog. Dus ik naar zee.

Het was nacht, het was winter, het waaide behoorlijk. Mijn jas liet ik op het zand vallen, eronder had ik een soort nachtopon aan, het was de enige jurk die in de buurt van het plaatje kwam. Ik negeerde mijn kippenvel en ging vol verwachting staan.

Mijn eerste poging om in een beeld te wonen. Tijdens Theaterfestival Boulevard heb ik veel aan die vrouw moeten denken. En aan mijn armzalige poging haar te imiteren. Het schurende zand, mijn bibberende aftocht. De realiteit biedt weinig ruimte voor romantiek. Maar dat weerhield me er niet van het te blijven proberen. Ik zag de afgelopen dagen al die kinderen en volwassenen die in en om 's Hertogenbosch in zalen en velden stonden om een verhaal over te brengen. Om een pijl af te schieten, hopelijk direct in ons hart. Soms waren ze boos. Wees nou eens durzaam, of toleranter, of minder arrogant. Terwijl ik durf te beweren dat theaterpubliek behoort tot het zeer duurzame, gulle, wellicht inderdaad ietwat arrogante, soort. Wij zijn het matras waarop een maker mag liggen. Mag springen, mocht hij dat liever hebben. Zoekt hij een huis? Wij zijn dat huis.

Wij zijn die mensen die zich in een bus laten proppen naar

afgelegen locaties. Maak ons bang, preek tegen ons, wij blijven dapper kijken. Want wij zoeken die eenzame vrouw, die in de nacht naar de zee start.

Ik deed het fout toen ik vijftien was. Ik was niet die vrouw, ik was het publiek. Ik wilde haar niet zijn, ik wilde haar voelen. Geen maker, maar kijker. En dat is niet minder. Integendeel.

Heeft de maker de macht? Alleen omdat wij die macht

geven.

Laat al die eenzame vrouwen aan zee zich dus maar even omdraaien. Ze mogen nog één buiging, dat zijn ze nu eenmaal gewend, maar daarna hoop ik dat ze klappen. Voor ons, de makers van de makers. Applaus.

Jowi Schmitz

De Entreprijs

JEAN PHILIPSE

TALENTONTWIKKELING

*Fortune favors the brave**

In de Oudheid was een talent de aanduiding van 34,2 kilo goud. Dat is een fortuin, zeker voor cultuurmakers. Gelukkig ontwikkelen zij liever hun gaven dan banksaldo's, al is goed zakelijk leiderschap ook veel waard. Boulevard helpt ze om hun talent te vergroten.

Wij zijn op vele manieren bij de talentontwikkeling van jonge theatermakers en choreografen betrokken. Ook coachen we professionals in de kunstsector. Enkele meerjarige projecten en trajecten op rij.

** uit het Romeinse blijspel 'Phormio' van Publius Terentius Afer [195 – 159 BC]*

Entreprijs

Samen met Fontys Hogeschool voor de Kunsten [FHK] hebben we in 2008 de Fontys Entreprijs in het leven geroepen. Het is een jaarlijkse wedstrijd waarbij de beste afstudeerders tijdens Theaterfestival Boulevard hun voorstelling in de Muzerije mogen laten zien. Het gaat om eindexamenkandidaten in de disciplines theater, muziek, musical, circus of dans. De jury telt acht professionals, vrijwel allen uit de wereld van kunst, cultuur en opleidingen in Zuid-Nederland. Voorzitter zijn Jur van der Lecq en Herma Tuunter, die respectievelijk de sector Theater en Dans van Fontys Hogeschool voor de Kunsten leiden.

Twee categorieën

De jury kent in twee categorieën een Entreprijs toe. De eerste is voor uitvoerende kunstenaars die een FHK-studie in de richting Muziek- en musicaltheater, Conservatorium of Rockacademie hebben voltooid. Winnaar 2017 in deze categorie is Ian Richter met *Speak Up*, een muzikale reis waarin hij muziekstukken voor saxofoon afwisselt met spoken word.

De tweede categorie betreft studenten die aan de FHK-academies voor respectievelijk Theater, Danseducatie of Muziekeducatie een studie voor kunstvakdocent hebben afgerond. Winnaar 2017 in deze categorie is Janti Kramer met de theatervoorstelling *Moeder Moet*, haar eigen bewerking van *Mutter Courage und ihre Kinder* van Bertolt Brecht.

Nadat Nienke Nillesen in 2016 de Entreprijs had gewonnen, werkten we verder met haar aan de voorstelling *Masai* – zesmaal op Boulevard 2017 gespeeld [zie ook pag. 56].

Tijdens Boulevard is onder de titel *Studenten in de etalage* ook gratis werk van studenten uit andere jaarlagen in De Muzerije te zien.

Broedplaats 's-Hertogenbosch

Samen met Theater Artemis en Festival Cement vormen we Broedplaats 's-Hertogenbosch. In Pand 18 geven we professionele makers de kans om circa vier weken onderzoek in de discipline theater, dans of circus te doen. Elk traject eindigt met een studiopresentatie voor een vast broedplaatspubliek van geëngageerde kijkers. De hekkensluiters van 2017: Franziska Menge [choreografie] en Hendrik Walter [scenografie] die onderzoek naar Narcissus in selfies doen en Lola Bogaert, Sara Haeck en Yinka Kuitenbrouwer met *De Odyssee: 24 verzen in 24 minuten*. Het gehele jaar bieden dramaturg en programmeur Nina Aalders [Theaterfestival Boulevard], Leonie Clement [Festival Cement] en Jetse Batelaan [Theater Artemis] begeleiding.

AKV/St. Joost e.a.

Tijdens de eindexamenexpositie van AKV/St. Joost selecteert Timo de Rijk, directeur van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch en hoogleraar designgeschiedenis, het interessantste werk van de nieuwste generatie beeldend kunstenaars. Gezamenlijk bestrijken zij vier disciplines: illustratie, animatie, fotografie en film.

De expositie komt in samenwerking met Boulevard, Avans Hogescholen en de Verkadefabriek tot stand. Bij laatstgenoemd podium is de tentoonstelling de gehele maand augustus te zien.

Meer samenwerking: Boulevard en Communication & Media Design [CMD] van Avans gaan in 2017 opnieuw met elkaar in zee. Studenten CMD leren digitale media ontwerpen met scherp oog voor de eindgebruikers. Een studieblok lang werken ze aan een opdracht die de opleiding CMD en Boulevard samen hebben geformuleerd. De vormgever van Boulevard, die als extern begeleider optreedt, bezoekt de studenten enkele malen gedurende het proces. Uit alle verwezenlijkte plannen wordt er één gekozen dat tijdens het festival in het Josephkwartier wordt getoond.

Kunstbende en Popsport

In de zomer van 2017 trekken de kersverse winnaars van Kunstbende, Popsport Brabant en Festival 39Graden langs diverse Brabantse pop- en cultuurfestivals. Op het podium van onder meer Festival Mundial, Breda Barst en Boulevard laten ze zien wat ze op het gebied van taal, theater, dans en muziek in huis hebben. De optredens vinden plaats in een tentje op festivalplein Parade. Voor die ene onwetende: Kunstbende is de moestuin van kunstenaars tussen dertien en negentien jaar. Popsport Brabant is een landelijk coachingsprogramma voor jong muzikalent. Festival 39Graden geeft creatieve beloftes tussen vijftien en eenentwintig jaar de kans voor een groter publiek te spelen.

PLAN en P.U.L.S.

In 2013 ontstond een samenwerkingsverband van Brabantse producenten, podia en festivals als tegenwicht aan de toenmalige bezuinigingen. De naam: PLAN. Oogmerk was en is talent aanwakken, tegen de verdrukking in. Zo krijgt de nieuwste generatie makers van theater, dans en circus de kansen die ze verdient.

Met enkele jonge makers heeft Boulevard meerjarige afspraken. Enerzijds bieden we ze hulp bij de ontwikkeling van hun artistieke handtekening, anderzijds versterken we hun cultureel ondernemerschap, de opbouw van publiek en de zichtbaarheid van hun werk. Van 2016 tot en met 2018 ondersteunen we het jonge collectief Wild Vlees [zie ook pagina 57].

Onder de vlag van het meerjarige talentontwikkelingsprogramma P.U.L.S. - *Project for Upcoming artists for the Large Stage* van Toneelhuis Antwerpen komen voor het tweede jaar makers naar Boulevard. In 2017 zijn het Timeau de Keyser en Bosse Provoost.

Stage- en werk- ervaringsplaatsen

Het mes, het snijvlak en de twee kanten: Boulevard biedt stage- en werkervaringsplaatsen aan studenten van diverse opleidingen. Als medewerker bieden we ondersteuning aan programmering, publiciteit en marketing, techniek, het internationaal bezoekersprogramma en de promotie van de theatervooropleiding in 's-Hertogenbosch. De betrokken opleidingen en studies in 2017: MA Arts & Society aan de Universiteit Utrecht; Leisure Management, Creative Industries aan NHTV Academy for Leisure, Breda; Productie Podiumkunsten aan Hogeschool Kunsten Amsterdam; International Events, Music and Entertainment Studies aan Fontys Tilburg; St. Lawrence University [Canton, New York]; Podium- en evenemententechniek aan Sint Lucas Breda.

Pand 18

KARIN JONKERS

MEER DAN EEN RECHTSPERSOON

De kinderen van Bosse Nova

Stichting Bosse Nova is de moeder van Theaterfestival Boulevard, maar ook van andere culturele activiteiten die hun oorsprong, wording of eindresultaat in Pand 18 vinden. Het verbinden van kunst en samenleving is de gemene deler. Steevast is het vaste team van Boulevard erbij betrokken.

Kunstnacht XL

Voor de stedelijke Kunstnacht XL 2017 ontwikkelt Theaterfestival Boulevard een uitgebreid programma in samenwerking met Theater Artemis, Broedplaats, Jazz in Duketown, Bibliotheek Den Bosch, Kunstbende Noord-Brabant, Nova Zembla en Festival Cement. Van zaal en tuin tot trap en zolder: op zaterdag 30 september 2017 is op allerlei plekken in Pand 18 theater, spoken word, muziek, lekker eten en drinken te vinden. Onze locatie trekt circa twaalfhonderd bezoekers. Een van hen is burgemeester Ton Rombouts, die zijn ambtsketen die nacht officieel zal neerleggen. Namens Boulevard overhandigt directeur Viktorien van Hulst hem een herinnering. In de twintig jaar dat Rombouts burgemeester van 's-Hertogenbosch was, heeft hij zijn betrokkenheid bij Theaterfestival Boulevard in woord en daad laten blijken.

Enkele deelnemers aan Kunstnacht XL in Pand 18: Karlijn Hamer met het elektronische eenklankconcert *Zog*; een groep geradicaliseerde kinderen van De Actiegroep Van Theater Artemis, die de Kunstnacht XL bezetten; singer-songwriter Anne Nederhoed; danser/performer Sabine Molenaar en de line-up van spoken word-project *Woordlustig*.

Theater Na de Dam *Uitlokdag*

Onder de noemer Theater Na de Dam spelen op 4 mei gelijktijdig tientallen [jongeren]voorstellingen in Nederland die aan de Tweede Wereldoorlog raken. In 2017 maken achttien jongeren in Pand 18 de poëtische theatermanifestatie *Klein Verzet* over strijden, durven, bang zijn, niet-weten en willen bewegen. Grondstof vormen gesprekken over de oorlog die de jongeren met oudere [Bossche] ooggetuigen voeren. Jaarthema 2017: *verzet*. Op 4 en 5 mei voert *Klein Verzet* het publiek langs een aantal binnenstadslocaties waaronder de Casinotuin, de Willem Twee Toonzaal in de voormalige synagoge en Theater Artemis. De regie is van Elke Schouten, de projectcoördinatie en vormgeving is in handen van Marieke Schellekens.

De Uitlokdag is de jaarlijkse septemberdag waarop Bossche culturele instellingen en makers hun deuren openzetten voor vierdejaars scholieren. Aan de zestiende editie nemen 1.145 leerlingen uit 's-Hertogenbosch en Sint-Michielsgestel deel. Pand 18 is een van de ontvangende locaties. Aan de hand van een speciaal opgezet programma maken scholieren hier kennis met Theaterfestival Boulevard, Kunstbende en Cement. De Uitlokdag wordt georganiseerd door Bureau Babel.

Kabinet K | Hetpaleis | Horses

KARIN JONKERS

Vlaggendragers

Vlaggendragers zijn wegbereiders voor specifieke groepen in de samenleving. Zij vergroten de toegankelijkheid van het festival voor bijvoorbeeld mensen met een beperking of een kleine beurs.

Hanneke Buenen • Frank Allard • Aschwin van Leeuwen • Monika Kowalewska

Vrijwilligers

Boulevard kon niet georganiseerd worden zonder onze 250 fantastische vrijwilligers.
Dank aan alle bouwers, info-medewerkers, gastheren en -vrouwen.

Abdulwahab Khouli · André de Lange · Anet van den Dungen · Angelie Marneffe · Angelien Joosten · Angelina den Harder · Angelique Donkers · Angelique Meys · Ank Nijveldt · Ank van Enckevort · Anna Lotte ten Wolde · Anne Erben · Annemarie Hoog Antink · Anne-Marie van Oers · Antoine van der Putten · Antoinette de Monchy · Arno Willems · Arnout Maas · Aron Thijssen · Aschwin van Leeuwen · Astrid Rommens · Astrid van den Broek · Astrid van Rooij · Astrid van Tright · Bas van Gaalen · Bea de Leeuw · Benjamin Antman · Berend van der Maeden · Bernadette Woerdman · Bernd Klode · Bertine Klaassen · Brigitte van den Bergh · Carla Looyé · Carla van den Brink · Carlijn Beers · Carmel Seebregts · Carola van den Dungen · Carolien Bruining · Cécile Derks · Charlotte Apon · Chloé Jacob · Chris van Olmen · Christa Schep · Christel van hoeckel · Coen Bood · Daan Hanssens · Daan van Oploo · Daniëlle Christiaans · Dian van Delft · Dorien de Nijs · Dylan D'Elfant · Eke Wouters-van Muijlwijk · Elien van der Wijst · Ellen Broeren · Ellen Caron · Ellen Manders · Elly van Noorden · Els de Laat · Emiel de Meyer · Emiel Seys · Emilie La Haye · Emma Staals · Erik Brondgeest · Erik van der Waal · Erik-Jan Kamerbeek · Essam Mohsen · Esther van Aalst · Esther van Blerk · Eugenie Bloks · Eva Latumahina · Fay Jansen · Frank Allard · Franka van Kreijl · Francis Artz · Gerard de Zwart · Gerdien Visscher · Gertrude Beker · Gijs de Graauw · Gwylan Scheeren · Hanneke Crielaard · Hanneke Frank · Hans van der Tas · Hein van den Heuvel · Heleen Robben · Helen van de Paverd · Helena Cuijpers · Helena Pegtel-Beukers · Hella Weber · Henk Maas · Henk van Abeelen · Henk van Doremalen · Hennie Wijgergangs · Henny Aker · Henny van Valkenburg · Ibtissem Lathouwers · Ilsa Kuiters · Immy Beijer · Imre Sluijs · Ineke Oomens · Ingeborg van Eijk · Ingrid Kempers · Ivy van den Brink · Jacqueline de Brijn · Janine Lamers · Janny Baijens · Jappie Sytma · Jeanette Blom · Jef van Riet · Jenny Pannekoek · Jessy van Adrichem · Jo van Gestel · Job Mol · Joep Kok · Jolanda Vrolijk · Joost Crielaard · José de Jong · José van den Berg · Josje van Eerd · Josje Vierhout · Joske ten Wolde-van Amsterdam · Julius van Hulst · Karin Fuchs · Karin Hilberman · Kathalijne Oudhoff · Kees Vos · Kelsey Severins · Laura de Graaff · Laurence Strubbe · Leidi van Mook

· Len Boeren · Lia Menkehorst · Lidwien van Noorden · Lieke Somers · Lien Rentmeester · Liesbeth van der Steen · Lilian van Overbeek · Linda Robeerst · Loes van den Boom · Lore Mechelaere · Malin Winter · Manuel Veldman · Marga Loontjens · Margo van der Linden · Margriet van Leeuwen · Maria van Basten Batenburg · Marian Janssen · Marianne Beelen · Marianne Rombout · Marianne Rouwmaat · Marie Louise Henskens · Mariet Geijsberts · Marijke Bolwerk · Marion Vollenberg · Marja Bouwman · Marjolein Thijssen · Marjon Kanters · Marjon van Pinxteren · Marleen van Riet · Marleen Wicking · Marlies van den Elzen · Meike van Gemeren · Melanie Otto · Menno Valk · Merlijn Bax · Mieke Groen · Mijntje Alebeek · Mireille Borg · Monic Holman · Monique Hebly · Monique van den Boomen · Nadine Tervoort · Nanda van den Hoogen · Nathalie Haemers · Nathalie Jacobs · Nicky van Meer · Niels op den Kelder · Niels van Uden · Nina Schepers · Pascal Zijlsta · Patricia Biermans · Paul Schonberger · Paul Tennekes · Peter Rommers · Peter Ronkes Agerbeek · Petra de Jong · Petra van Teeffelen · Pien Van Welbergen-Danen · Pieternel Verschuuren · Remko van de Laar · René Vogels · Renk van Oyen · Renske Hornman · Reyer Dijkstra · Ricky Sterks · Rita van Lokven · Rob van Meggelen · Robbert van Meijel · Robin Seuren · Roos Claessen · Roos van Rooij · Rosa Arts · Rosalie van Loon · Rosetti van der Heijden · Ruben Bambacht · Sabina de Lange · Sam Huvenaars · Sebastiaan Swanenberg · Serena van Lieshout · Simon Kumeling · Simone van der Maeden · Soumaya Khalouf · Stefan Schellen · Susan Broers · Susanne van Erp · Suzanne Schoenmakers · Sybe Gratama · Sylvia Deggens · Terese Dieden · Thea van Liempt · Theo Jansen · Theo van Weert · Thijs Frankfort · Thomas Dijkshoorn · Tijn Lourens · Tim Potjes · Tina Igel · Toine van der Weerden · Tom Seebregts · Ton Niessen · Ton Stassen · Ton van der Vorst · Tonnie van Gestel · Toos Vos · Treke Hoeks · Twan Helmons · Vanya Rammelsberg · Vera Kuilboer · Veronique Kilian · Vivianne Dumasy · Vyne de Ruyter · Wies de Groot · Willem Nikkelen · Wilma van der aalst · Yaya Timisela · Yvonne Lutgerink · Yvonne van Abeelen · Zoë Sluijs

Vrienden

Anne-Miek Nelissen-Hanssen • **Ton Nelissen** • **Abel Accountants** • **NW25** • **Stagelight** • Joep van Vugt • Johanna van Dijk • John Stohr • Joke van Beek • Joke Nijenhuis • Joke Wissing • Jolande van Cooten • Joop van den Berk • Joop Fiedler • Joost van der Ham • Jos van Bortel • Jos Compen • Jos Eggenkamp • Jos Peters • José Geerts • José van der Stappen • José Straver • Judith Hendrickx • Karel van Duijvenbouden • Karin de Bruin • Karin van der Heijden • Kees Botschuijver • Kees Remijn • Keimpe Burghout • Kim Savage • Kitty van Tillborg • Kor Voermans • Laura Hazebroek • Leon van den Meerendonk • Léon Reijner • Lex van den Engh • Liek Henskens • Lies Frankhuysen • Lily Mollet - Hermes • Lucie van den Goorbergh-Tonnaer • Lydia Clercx • Madeleine Melman • Magda Maurice-Bokslag • Maino Remmers • Maja van Dongen • Marc Bozon • Marc Eysink Smeets • Marc van Helvoort • Marc de Ruiters • Marc Smeulers • Marcel Kok • Marcel Olij • Marga Groot Zwaaftink • Marian Baardwijk • Marian Gasper • Marian Janssen • Marianna van Vugt • Marie Louise Filippini • Marieke Ebben • Marieke Smeets • Mariëlle Langerwerf • Mariët Paes • Marij Sweep • Marion Sessink-Bogaers • Marion Verschuijten • Marjan Reijrink • Marjo Henskens • Mark Savage • Marlies van Elk-Van Ooyen • Marlies Kock • Marlies Lerou • Blommestijn • Marloes Verhagen • Marusjka Lestrade - Brouwer • Maurice van Brakel • Meggy van Kruijsdijk • Melina Huyg • Menso Westerouen van Meeteren • Micha van den Oord • Michiel van der Velden • Mieke Smit • Mieke Thomas • Miguel Hooft van Huijsduijnen • Miriam Gerschtanowitz-Slaats • Monic Janssen • Monique Gerritsen • Monique Schamp-van Wijngaarden • Monique Schouten • Monique van Weert • Nanda Mol • Neeltje Wijrvliet • Nel van den Boer • Nelleke van Wijk • Netty Dielissen - van Duuren • Nicole Croes • Nicoline Maes • Nicolle van den Hurk • Niels op den Kelder • Nienke Stuiver • Ondine Kruse • Paul van Poppel • Paul Seeley • Paul Speckens • Paulien van der Krabben • Peter van der Klok • Peter van Soest • Peter Sprengers • Piet van Helvoort • Piet Hein Baelde • Pieter Hogendorf • Pieter van den Nieuwenhuizen • Pieter van Sleeuwen • Poll Breek • René Bokslag • René Dullaart • René Papavoine • Rian Janssen • Rianne Kootstra • Riet Mulders • Riet van Oosterwijk • Rinie Vugts • Rob Wiegman • Robert Dijkhuis • Robert van Rijssel • Robin Heukels • Roland van Amelsfoort • Roland van Rossum • Ronnie Gerschtanowitz • Rosie Severens • Roy van de Kallen • Ruben Meeboer • Ruth Maas • Ruud Gerards • Ruud van de Ven • Saskia van Heerde • Saskia van de Sandt • Simone van den Heuvel • Studio Orka • Sylvia Böcker • Tamara de Gruyter • Tecla Hessels • Thea Goossens - de Jong • Theo Dielissen • Therese Westerouen van Meeteren • Thérèse Siteur • Thérèse Verbiest-van Rooy • Tineke van Rijn • Tiny Waltmans • Ton de Coster • Ton Joore • Ton Lensen • Ton Verhoeven • Tryntsje van Vessem • Uke Draisma • Victor Visker • Wendy van Grieken • Wil van Hulst-Merkus • Wilfred Strijland • Willem van Aarle • Willem Kolsteren • Wilma de Boer • Wim Daemen • Wim Dijkstra • Wim van den Goorbergh • Wim Helms • Yaya Timisela • Yvonne te Morsche

De Dolfijntjes | Concert

JEAN PHILIPSE

Essent

Vanaf 2017 biedt Essent het festival drie jaar wind in de rug. Harro Homan, directeur Corporate Affairs van Essent, licht de overwegingen toe in een van de BLVRD Vandaag-kranten: "Boulevard verbindt hoge kwaliteit in kunst met een groot publiek. Bovendien is er een grote verscheidenheid aan activiteiten: dans, [straat]theater, muziek en kunstvormen die niet binnen een hokje passen. Dat spreekt ons aan. Er is ook voor iedereen wat wils, waarbij de toegankelijkheid van het festival een sterke troef is. Essent herkent zich in die hoge kwaliteit, verscheidenheid en toegankelijkheid voor iedereen. Daarom leveren we als sponsorpartner de komende jaren graag een bijdrage aan het succes van festival en de stad 's-Hertogenbosch."

AB Inbev

Brouwer AB Inbev is al vele jaren trouwe partner van Boulevard. In 2016 schonken we Jupiler, in 2017 hebben we Hertog Jan en Leffe op de festivaltap. Met deze biersoorten mikken AB Inbev en Boulevard op dezelfde doelgroep: mensen die kwaliteit, ambachtelijkheid en joie de vivre belangrijk vinden. Met het afscheid van Jupiler verschijnen ook nieuwe parasols, hekdoeken, T-shirts etc op het festival. Verder staat er enkele dagen een drukbezochte Leffe-truck met Chesterfield-banken op het plein. Eveneens nieuw in 2017 is de Speciaalbierenbar tegenover Theater aan de Parade.

Subsidiënten/Begunstigers

Provincie Noord-Brabant

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

VSBfonds,
iedereen doet mee

FONDS21

BankGiro
Loterij | FONDS

dioraphte

Partners

essent

avans
hogeschool

Canon

brabantWater

Culturele Partners

verkadefabriek

muzerije

dutch
performing
arts

bkkcbr
abants kennisc
entrum kunst
en cultuur

DANS
BRABANT

THEATER
ARTEMIS

FESTIVAL
CEMENT

WILLEM
TWEETEE muziek en
beeldende
kunst

Adr. Heinen

Supporters

Stichting Nelissen-Smit Fonds • Abel Accountants • NW 25 • Brandweer Brabant-Noord • Politie Brabant-Noord • Stadstoezicht Gemeente 's-Hertogenbosch • Afvalstoffendienst • Het Nederlandse Rode Kruis • De Markies Nijmegen • Tentenverhuur De Opera Algonkin • Eekels Verhuur • Het Arendje • Klerkx Verhuur • Olijslagers Tentenverhuur • Van Overbeek • Splinter Projects • Van Stokkum Seatings • Schoongewoon Nederland U.A. • Paulus Installaties • Creathings • Festivaltickets • JNV • Jaga Konvektco Nederland B.V. • TWT - tijdelijke watervoorziening • Freyja Eventhings • Coreworks • ING Bank • 2Rivers NV • We Cross • Cre8ion Lab • Henk Boer Winery • Tempo Team • Ben Mey Tweewielers • Parkeergarage St. Jan • Melkveebedrijf van Grinsven vof • Fabrique

Organisatie

Directie

Viktorien van Hulst

Artistiek en zakelijk directeur

Programmering

Tessa Smeulers

Programmacoördinator en
programmeur festivalplein Parade

Nina Aalders

Programmeur Josephkwartier

Tanja Ruiten, Huub Heye

Programmeur straattheater

Florien Boonman, Dirk Verhoeven

Programmeur muziek festivalplein Parade

Peggy Olislaegers,

Bregje Maatman

Programma-adviseur

Muriel Giesberts, Anke Worms

Stagiair programmering

Financiën

Olaf Redering, Marcel Bontekoe

Controller

Marianne Becks

Financieel en administratief medewerker
en coördinator kaartverkoop

Saffira Buré

Medewerker kaartverkoop

Marketing & communicatie

Cathelijne Huijs

Hoofd marketing en communicatie

Coralie den Adel

Doelgroep-marketeer

Teddy Tops

Online marketeer en redacteur

Gido Broers

Medewerker marketing en coördinator infobalie

Eric Alink

Hoofredacteur dagkrant

Karin Jonkers

Grafisch vormgever en fotograaf

Mariëlle van der Wardt

Technisch adviseur

Jean Philipse

Fotograaf

Wendy Lubberding

Vertaler

Kelsey Buisman, Floor Fiers,

Marijke van der Linden

Stagiair marketing en communicatie

Gastvrijheid

Pepijn Muller
Luuk Drijfhout van Hooff
Annemarie Kok
Kim van der Weerden
Anne Broeren, Rick Hooijberg,
Marieke Huysmans
Job Rietvelt
Anne van Buuren
Frans Miggelbrink
Merel Meulmeester,
Yente van Hulst

Horeca coördinator
Horeca coördinator Parade
Hospitality coördinator, zakelijke markt en vrienden
Hospitality coördinator artiesten en medewerkers

Medewerker toegankelijkheid
Medewerker internationalisering
Assistent medewerker internationalisering
Festivalgids

Medewerker artiestenbalie

Productie

Stephan Grilis
Willem de Leeuw
Florien Boonman
Stijn van Kessel,
Marieke Schellekens
Kim van der Weerden
Jens van Schijndel
Lysanne van Esch
Hannah de Maagt, Ilse Aarts
Marianne van Andel,
Marijn Roelofsen,
Douwe van Doornwaard
Rick Hooijberg
Hans Struik

Hoofd productie en techniek
Productieleider podia en locaties
Programmaproductent

Vormgever festivalpleinen
Producent festivalplein Parade
Facilitaire/technische ondersteuning festivalplein
Producent Fontys-theater Muzerije
Vrijwilligerscoördinator

Locatiemanager
Medewerker Pand 18
Beheerder opslagruimte

En vele vrijwilligers!

Bestuur

Mieke Geeraedts
Georges de Méris
Clemens Bolhaar
Ans Buys
Theo Verbruggen
Ap de Vries

Voorzitter
Penningmeester

Comité van aanbeveling

Wim B. H. J. van de Donk
Ton G. J. M. Rombouts
Louis M. J. Tobback
Frank J. M. Houben
Paul L. A. Rüpp
Harry J. G. Hendriks
Ton L. M. Nelissen
Hans C. Dona
René van Brakel

THEATERFESTIVAL
**BOU
LEV
ARD**
'S-HERTOGENBOSCH

Postbus 1704
5200 BT 's-Hertogenbosch
www.festivalboulevard.nl
073 6124505

 @ffboulevard /festivalboulevard festival_boulevard

KARIN JONKERS

A large group of people is gathered on a grassy field, possibly for a community event or a religious service. The people are dressed in casual to semi-formal attire. In the background, there are several large, leafy trees under a cloudy sky. The overall atmosphere is serene and communal.

Thuiskomen

*Pak een spade.
Elke mens is het kruisje
op z'n eigen schatkaart.*